

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ'.

Συνδρομή ἔτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενώναγείου 14.

5 Σεπτεμβρίου 1889.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ Α'

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον)

B'

Ἀπὸ ἐτῶν ἤδη εἶχεν ἐκραγῆ ἔν Ἑλλάδι: ἐπανάστασις ἔθνικὴ πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουαθέως μέχρι τοῦ Ταινάρου κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὅπου ἠκούετο ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἐπιστεῦετο ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ἐπάλαμι τὸ ἑλληνικὸν γένος ἐγκωμιάς πρὸς τοὺς πρὸ αἰῶνων κατακτητὰς του. Μοναδικὴ ἴσως ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς ἀνθρωπότητος, ὅτε μὲν λάμπουσα διὰ θριάμβων τῶν ἑλληνικῶν ὀπλων, ὅτε δὲ σκιαζομένη διὰ συμφορῶν, αἵτινες ἀνεδείκνυσον εἰ μᾶλλον τὸ ἀπτότητον θάρρος καὶ τὴν καρτερίαν τῶν νικωμένων ἀλλὰ μὴ καταβαλλομένων ἑλλήνων, ἐθαυμάζετο ἡ πάλῃ ἐκείνη ὑπὸ τῶν λαῶν τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου κόσμου καὶ ἐκίνει τὴν λύραν καὶ τὴν γραφίδα μεγάλων ποιητῶν καὶ ζωγράφων. Ζητοῦντες δὲ στήριγμα κατὰ τῶν ἐσωτερικῶν διαιρέσεων καὶ κατὰ τῆς ἐχθρότητος κυβερνήσεων ἰσχυρῶν, αἵτινες ἐνόμιζον εἶ τῆς Τουρκίας ἢ σωτηρία ἦτο καὶ αὐτῶν ἢ σωτηρία, οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῆς φοβερῆς τοῦ Ἰβραὴμ εἰσβολῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἤρξαντο ἤδη σκεπτόμενοι περὶ ἀναγορεύσεως βασιλείας.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1825, — ὡς αὐτὸς ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος διηγεῖται ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ αὐτοῦ, — δύο Ἕλληνες ἦλθον εἰς Ἀγγλίαν πρὸς συνέντευξιν μετ' αὐτοῦ. Εἶπον δὲ ὅτι εἶχον ἐντολὴν νὰ συννενοηθῶσι περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ὡς βασιλέως καὶ τῆς πορείας ἣν ὄφειλον οἱ ἐν Ἑλλάδι νὰ ἀκολουθήσωσιν ἐν τῷ ζητήματι. (1) Εἶδον δὲ, ὡς λέγει ὁ Λεοπόλδος, οἱ ξένοι ἐκεῖνοι καὶ αὐτὸν τὸν Κάννιγκ, τὸν περιφημον τῆς Ἀγγλίας πρωθυπουργόν· ἀλλ' ὁ Κάννιγκ συνεβού-

λευσε τῷ πρίγκηπι νὰ μὴ περιπλεχθῆ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα, οὐ ἢ λύσει δὲν ἐφαίνετο ἀκόμη προσεχῆς. Καὶ ὁ Κάννιγκ δὲ, ὡς ὁ Στόκμαρ πρὸ ἐπτὰ ἐτῶν, ἐφρόνει ὅτι ἡ ἀληθὴς τοῦ πρίγκηπος θέσις ἦτο ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐν τούτοις ἡ ἐπισκεψίς τῶν δύο ἐκείνων ἑλλήνων ἀνεφλέξε τὴν φαντασίαν τοῦ εὐγενεοῦς πρίγκηπος, ὅστις διὰ τὰς ποιητικὰς αὐτοῦ συλλήψεις ἐν τῇ πολιτικῇ ἀπεκκλείτο *romantikos* ὑπὸ τοῦ ἐπιστηθίου φίλου του Στόκμαρ. Καὶ ποῖον τῶντι ποιητικώτερον ἔργον καὶ μᾶλλον προσῆκον εἰς τοιοῦτον ἡγεμόνα, ἢ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν λαοῦ ἡρωϊκοῦ καὶ καρτερικοῦ, ὅστις ἀνευφημεῖτο ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐφαίνετο ἄξιος ἀπόγονος τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων; Πᾶσα ἄλλη ἡγεμονία ἔστω καὶ τοῦ μᾶλλον πεπολιτισμένου λαοῦ τῆς Εὐρώπης ἦτο βεβαίως πεζογραφία κοινῆ, παραβαλλομένη πρὸς τὴν ποίησιν ἐκείνην τῆς ἡγεμονίας τῆς Ἑλλάδος! Ὁ πρακτικὸς καὶ ἡκιστα ποιητικὸς Στόκμαρ ἠγωνίζετο πάντοτε νὰ ἀπομακρύνῃ τὰς τοιαύτας ὄνειροπολήσεις τοῦ ἐξοχου φίλου του, ἀλλ' ἡ εἰκὼν ἐκείνη τοιαύτης ἡγεμονίας ἔμενεν ἔκτοτε ζωηρὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου.

Ἐπέρχεται ἡ τριπλῆ συμμαχία μεταξὺ Γαλλίας Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας ὑπὲρ τῆς ἀγωνιώσεως Ἑλλᾶδος, ἀναγορεύεται δὲ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ ἐπταετίαν ὁ κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας, ἑλληὴν Κερκυραῖος, ὅστις διὰ τῆς παρὰ τῷ αὐτοκράτορι τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἰδίως τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ Νικολᾷ ἐξόχου θέσεώς του εἶχε σπουδαίως συντελέσῃ εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὐμενῆ τροπὴν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Ρωσικοῦ ἀνακτοβουλίου. Ὁ Καποδίστριας εἶχε γνωρισθῆ μετὰ τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1813, ὅτε ἀμφότεροι διετέλουν ἐν τῇ βωσσικῇ ὑπηρεσίᾳ. Ὅτε δὲ οἱ πληρεξούσιοι τῶν Δυναμῶν ἠρώτησαν τὸν κυβερνήτην τῆς Ἑλλᾶδος τίνα τῶν πρίγκηπων θεωρεῖ καταλληλότερον ἡγεμόνα τῆς Ἑλλάδος, ἀδιστακτικῶς ὁ Καποδίστριας ἀπήντησεν ὅτι τοιοῦτον θεωρεῖ τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον.

Ὁ Λεοπόλδος, μὲθ' ἑνὸς ἐτὸς εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῶν Δυναμῶν δῆλωσιν τὰς τῆν τοῦ

(1) Οἱ δύο ἐκεῖνοι Ἕλληνες ἦσαν ὁ Λαυριώτης καὶ ὁ Ὀρλάνδος, οἵτινες εἶχον ἀποσταλῆ εἰς Ἀγγλίαν πρὸς συνολόγησιν δανείου ὑπὸ τῆς τότε προσωρινῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

Καποδιστρίου, μετέβη εις Ναύπολιν, όπως διατελῆ πλησιέστερον τοῦ θεάτρου τῶν γεγονότων καὶ τοῦ κόμητος Καποδιστρίου, ἀπέστειλε δὲ ἐκείθεν πρὸς τὸν Καποδιστρίαν ὡς ἀντιπρόσωπόν του τὸν Κάρολον Στόκμαρ (1), ἀδελφὸν τοῦ ἰατροῦ καὶ φίλου του. Οὗτος ἀφίκετο εἰς Αἴγινα, ὅπου διέτριβεν ὁ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, τῇ 28 Μαρτίου 1829 Ἀναγνούς ὁ Καποδιστρίαις τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πρίγκηπος καὶ σκεφθεὶς ἐπὶ ὀλίγον «Δὲν λαμβάνω ὀπίσω τὸν λόγον μου, τῷ εἶπεν, ὅτι ὑπεσχέθη, θὰ τὸ τηρήσω... οἱ πληρεξούσιοι τῶν Δυνάμεων ἐξελπίσθησαν ὅταν ἐπρόφερον τὸ ὄνομα τοῦ πρίγκηπος. Φαίνεται ἐνόμιζον ὅτι θὰ παρουσίαζον ἄλλον ὑποψήφιον· ἐζήτησαν νὰ δηλώσω τὴν γνώμην μου ἐγγράφως, ἀλλὰ ἠρνήθη. Μίαν μόνην φιλοδοξίαν ἔχω ἐγώ, νὰ παράσχω εἰς αὐτὸν τὸν τόπον κυβερνήσιν στερεάν».

Εἰς ταῦτα ὁ Κ. Στόκμαρ ἀπήντησεν ὡςδε πῶς. «Ὁ πρίγκηψ, εἶπε, συνωμίλησεν ἐν Ναυπόλει μετὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν τριῶν Δυνάμεων. Οἱ πάντες ἐπευφήμησαν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἐκλογῇ, ἐξεφράσθησαν δὲ εὐφημώτατα περὶ τοῦ πρίγκηπος· ἀλλ' ὁ πρίγκηψ, προσέθηκεν ὁ Στόκμαρ, ἐνῷ θεωρεῖ τιμὴν του τὴν πρότασιν ταύτην τῶν Δυνάμεων, προβάλλει ἐν τούτοις πρὸς παραδοχὴν αὐτῆς τρεῖς ῥητούς ὅρους· ὁ πρῶτος ἦτο ἡ ἐξασφάλις μεθουρίου γραμμῆς ἐπαρκούς ὅπως δυνήθη νὰ ζήσει τὸ νέον βασιλεῖον· δεύτερος ἦτο ἡ παροχὴ εἰς τὸν νέον βασιλέα τῆς Ἑλλάδος τῶν μίσων ὅπως ἀνεγείρῃ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐκ τῆς καταπτώσεως, εἰς ἣν εἶχον βυθίσῃ αὐτὸ τόσο αἰῶνες δουλείας· τρίτος δὲ ἦτο νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐκφράσῃ τὴν θέλησίν της περὶ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως αὐτῆς. Ἐὰν δὲ αἱ δυνάμεις ζητήσωσιν ἐξήγησιν τῶν προτεινομένων ὁ πρίγκηψ θέλει δηλώσῃ ῥητῶς καὶ καθαρῶς εἰς τὰς τρεῖς Δυνάμεις τοὺς ὅρους τῆς παραδοχῆς τοῦ ἑλλ. στέμματος».

Αἱ ὑμέτεραι δηλώσεις, ὑπέλαβεν ὁ Καποδιστρίαις πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πρίγκηπος, μοὶ εἶναι λίαν εὐάρεστοι, προθυμώτατα δὲ θὰ ἐνήργουν πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ δυστυχῶς ἀντίκεινται πρὸς τοιαύτην ἐνέργειαν οἱ ὅροι τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 24 Μαρτίου 1829 ἔχοντος οὕτως: 1) ἡ Ἑλλάς, ὑποτελής οὖσα ἡγεμονία ὑπὸ τὴν Πύλην καὶ φόρου ὑποτελής θὰ κυβερνᾶται ὑπὸ πρίγκηπος χριστιανοῦ κατὰ κληρονομικὴν διαδοχὴν· ὁ πρίγκηψ οὗτος δὲν πρέπει νὰ εἶναι μέλος οὐδενὸς τῶν ἡγεμονευόντων οἰκῶν τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ γρηθήσεται ἐπὶ κοινῇ συμφωνίᾳ τῶν τριῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς Πύλης. 2) Ἡ βαρεῖα γραμμὴ τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ

(1) Ἦτο τὸ μνημονεύτῳ ἄρθρον τῆς Revue des deux Mondes.

κόλπου τοῦ Βώλου καὶ θὰ λήγῃ εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀρτης. «Βλέπετε, εἶπεν ὁ Καποδιστρίαις πρὸς τὸν Στόκμαρ. Ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Συνδιασκεψέως δὲν ἔχει ψῆφον. Δὲν δύναται νὰ δώσῃ τὴν γνώμην της οὔτε περὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἡγεμόνος οὔτε περὶ τῶν ὁρίων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἄμυναν αὐτῆς. Ἄνευ τῶν νήσων Σάμου καὶ Κρήτης, ἡ Ἑλλάς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἐὰν δὲν ἐνωθῶσιν αἱ δύο αὗται νῆσοι μετ' αὐτῆς, θὰ παρήτουν τὴν ἀρχὴν διὰ νὰ μὴ ὑπογράψω τοιαύτην συνθήκην· διότι δὲν θέλω νὰ εἶμαι μαρτυρὴ τῆς δυστυχίας, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ τόπος οὗτος ἠθελεν ἐκτεθῆ ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους. Εὐτυχῶς ἡ Τουρκία δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ εὐκόλως, καὶ ἡ ἄρνησις αὐτῆς θὰ ἀναγκάσῃ τὰς τρεῖς Δυνάμεις νὰ λάθωσιν ἀποφάσεις μᾶλλον ἀξίας αὐτῶν. Παρκακλῶ τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον νὰ μεταχειρισθῇ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὅπως ἡ Σάρδος καὶ ἡ Κρήτη ἐνωθῶσιν μετὰ τῆς χώρας τῆς ἰταλικῆς ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 Μαρτίου. Ἀντὶ τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἡ Ἑλλάς θὰ παραδεχθῇ τὸ μοναρχικὸν πολίτευμα καὶ θὰ ἐκλέξῃ βασιλέα τῆ συναινέσει τῶν Δυνάμεων».

Ἦρνεῖτο οὕτως, προβάλλων τὸ πρωτόκολλον τῆς 24 Μαρτίου, νὰ προκαλέσῃ ψήφισμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους περὶ ἐκλογῆς τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου, ἀλλὰ μετὰ τινὰς μῆνας ἡ ἐν Ἀργεῖ ἐθνικὴ συνέλευσις (τῆς ἡ Σύνδοδος διήρκεσε ἡμέραις εἴκοσι καὶ ἐξ ἀπὸ τῆς 23 Ἰουλίου μέχρι τῆς 18 αὐγούστου 1829) τῇ εἰσηγήσει βεβαίως τοῦ Καποδιστρίου, ὅστις ἤγε καὶ ἔφερε τὴν πλειοψηφίαν αὐτῆς, ἐκήρυξε διὰ ψήφισματός της ὅτι ἡ θέλησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπέκρουε τὰ ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 Μαρτίου διαγραφέντα ὅρια τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

Ἐνῷ δὲ, ὡς γνωστόν, ὁ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν τοῖς ἐπισήμοις αὐτοῦ κηρύγμασι πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν καὶ ἐν ταῖς μετ' ἐπισήμων ξένων καὶ ἑλλήνων συνδιαλέξεσιν αὐτοῦ ἀπεφαίνετο ὅτι ἦτο ἀνάξιον τὸ ἔθνος οἰοῦν ἢ ποτε τύπου συνταγματικῆς κυβερνήσεως, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθῆσῃ ἡ προσωρινὴ κυβερνήσις μέχρις οὐ παρασκευασθῆ ἡ Ἑλλάς ν' ἀπολαύσῃ μονίμου εὐμερείας ὑπὸ τὴν αἰγίδα συνταγματικῆς κυβερνήσεως, ἐδήλου ἐτέρωθεν πρὸς τὸν Λεοπόλδον ὅτι, κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς ἐν Ἀργεῖ ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἔπρεπε νὰ κυβερνήσῃ διὰ συντάγματος θεμελιουμένου ἐπὶ τῶν βάσεων καὶ αὐτοῦ τοῦ πολιτεύματος τῆς Τροικίνης, ὅπερ, ὡς γνωστόν, ἦτο τὸ δημοκρατικώτατον τῶν πολιτευμάτων.

Αἱ δὲ τρεῖς Δυνάμεις καίτοι εἶχον ἐρωτήσῃ τὸν κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος περὶ ὑποψηφίου ἡγεμόνος διὰ τὸν θρόνον αὐτῆς, φαινόμενα ὅτι τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν αὐτῶν ἐμελλαν νὰ

κανονίσωσι κατὰ τὴν ἀπόφασιν ἐκείνου, ἐν τούτοις δὲν ἐσπευσαν νὰ παραδεχθῶσι τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσαν ὑπὲρ τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου. Μόνη ἡ Ῥωσσία προέτεινε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἀποστρεφόμενος αὐτὸν ἐκφράσαντα διαρρήδην συμπαιθεῖας ὑπὲρ τῆς Βασιλείας, μισουμένης ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀπέκρουσε τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς ἡγεμόνος. Γεώργιος ὁ Δ', εἶλεγε περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦτο *καταλληλότερος νὰ βασιλεύσῃ ἐν τῷ ἄδῃ ἢ νὰ ἀπηρετῆσῃ ἐν τῷ οὐρανῷ better to reign in hell than to serve in heaven*. Τῇ 1)13 ὁκτωβρίου 1829 ἡ Ῥωσσία προέτεινε ὡς ὑποψήφιον τὸν πρίγκηπα Φίλιππον τοῦ Ἐρξ Καμβούργου, ἀλλ' ἀποκρούεται οὗτος ὑπὸ τῶν ἄλλων Δυνάμεων. Τῇ 7)19 ὁκτωβρίου ἡ Γαλλία προτείνει τὸν πρίγκηπα Κάρολον τῆς Βαυαρίας· ἀλλὰ καὶ ἡ πρότασις αὕτη ἀποτυχάνει. Τῇ 8)20 ὁκτωβρίου ὁ λόρδος Ἀβερδην, ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας προτείνει τὸν πρίγκηπα Φρειδερίκον τοῦ Ὁρανζ καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας τὸν πρίγκηπα Μαξιμιλιανόν τοῦ Ἐρξ· ἀλλ' εἰς πᾶσαν νέαν ὑποψηφιότητα ὑπῆρχε καὶ μία τῶν Δυνάμεων ἀποκρούουσα αὐτήν. Καὶ τότε δὲ πάλιν ἡ Ῥωσσία μετὰ τῆς Γαλλίας προσέβαλλον πάλιν τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Λεοπόλδου· ἀλλ' ἄλλαι ἀνεφύοντο δυσχερείαι. Διότι ἡ Αὐστρία ἀκολουθοῦσα πάντοτε τὴν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μισέλληνα αὐτῆς πολιτικὴν, ἤξισον ὅπως τὸ νέον τῆς Ἑλλάδος βασιλεῖον συσταθῆ ἐκ μόνης τῆς Πελοποννήσου καὶ τινων νήσων, εἶχε δὲ δυστυχῶς εἰς τοῦτο ἐπίκουρον καὶ τὴν τορικήν ἀγγλικὴν κυβερνήσιν. Ἐτέρωθεν δὲ ὁ ἀδελφεὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας δούξ τοῦ Κούμπερλανδ, τὰ μέγιστα δυνάμενος παρὰ τῷ βασιλεῖ καὶ ἐξθροικῶς διακείμενος πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Οὐέλλιγκτων, ὑπεστήριζεν ὡς ἡγεμόνα τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ Κάρολον τοῦ Μέκλεμβουργ Στρέλιτζ, εὐνοοῦμενον διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐνῷ τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον ἐπέμενε ὑποστηρίζον τὸν Φρειδερίκον τοῦ Ὁρανζ ἀπέναντι τῆς Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας ὑποστηρίζουσάν τὸν Λεοπόλδον.

Διαφωνίαν δὲ καὶ περὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχε μετὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καὶ ἀγγλικῶν βουλῶν. Διότι ἐνῷ ἐκείνη ὡς εἶπομεν, ἐκλινε πρὸς τὰ αὐστριακὰ βουλευμάτια, αὗται, ἐν αἷς ἰσχυροῖσι οἱ φίλοι τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Καννίχη ἤξισον οὐ μόνον νὰ ἐνωθῶσιν ἡ Κρήτη καὶ ἡ Σάμος μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ὅπως οὕτω κατασταθῆ τὸ νέον κράτος ἰκανὸν νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῶν πολεμίων αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐνωθῶσι καὶ αἱ ἐπὶ τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Τοιοῦτος ὑπῆρχε τότε φιλελληνισμὸς ἐν Εὐρώπῃ παρὰ τοῖς φιλελευθέροις! Ἐν οὕτω δὲ δυσκόλῳ καὶ περιπλοκῳ θέσει

τυχάνων ὁ πρωθυπουργὸς Οὐέλλιγκτων καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἐπιρροὴν τοῦ δούξ τοῦ Κούμπερλανδ, ἐγκατέλιπε τὸν ὑποψήφιον αὐτοῦ Φρειδερίκον καὶ παραδέχθη τὸν Λεοπόλδον, δηλώσας ὅτι θὰ παρητεῖτο τὴν ἀρχὴν, καὶ μὴ παρεδέχετο αὐτὸν ὁ βασιλεὺς. Ἐκὼν ἀέκων τότε ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ καὶ νὰ δηλώσῃ δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου 1830 πρὸς τὸν πρωθυπουργόν ὅτι «θεωρεῖ πάντοτε τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον ὡς ἀκατάλληλον διὰ τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος (considers prince Leopold not qualified for this peculiar station). Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τε Ῥωσσία καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ κοινῆς προέτειναν αὐτὸν ὡς ἡγεμόνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐυλαθείας πρὸς τὰ δύο ταῦτα μεγάλα Κράτη, συναινεῖ εἰς τὴν πρότασιν των μετὰ μεγίστης λύπης (with deep regret)».

Συναινέσαντος τοῦ Σουλτάνου Μαχμουτ νὰ ὑπογράψῃ τὴν συνθήκην τοῦ Λονδίνου τοῦ 1827 μετὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 Μαρτίου 1829, ἡ ἐν Λονδίνῳ Συνδιασκεψὶς διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου 1830 ὄρισε τοὺς ὀριστικούς ὅρους τοῦ νέου Κράτους. Δι' αὐτῶν ἡ Ἑλλάς ἀνεγνωρίζετο ὡς κράτος ἐντελῶς ἀνεξάρτητον, οὐδαμῶς τῇ Πύλῃ ὑποτελές, ὠρίζοντο δὲ τὰ ὅρια αὐτῆς· τὰ πρὸς βορρᾶν διὰ γραμμῆς διηκουσῆς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελφοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σπερχειοῦ. Δεύτερον πρωτόκολλον τῆς αὐτῆς χρονολογίας ὄριζεν ὅτι αἱ τρεῖς σύμμαχοι Δυνάμεις προσέφερον τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον τοῦ Σαξ - Κοβούργου.

Μηνὶ Ἰανουαρίου τοῦ 1830, πρὶν ἢ ἐπιστήμως ἀνακοινωθῆ αὐτῷ ἡ ἀπόφασιν αὕτη τῶν Δυνάμεων, ὁ Λεοπόλδος, ζητήσας συνέντευξιν μετὰ τοῦ Λόρδου Ἀβερδην, ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, ἐδήλωσεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἄνευ τῆς ἐκπληρώσεως ἑνὸς ὅρου δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ παρ' αὐτοῦ ἀποδοχὴ τοῦ θρόνου. Ὁ ὅρος οὗτος ἦτο ἡ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνωσις τῆς Κρήτης. Ἡ δὴλώσις αὐτοῦ ἐκείνη τιμὰ ἐξῆχος καὶ τὸν πολιτικὸν νοῦν καὶ τὴν γενναϊότητα καρδίαν τοῦ πρίγκηπος. Ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ ἐσκεπτετο ὅτι ἐὰν ἀπεχωρίζετο ἡ Κρήτη ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπεδαλλετο πάλιν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν, μέγας θὰ ἦτο ἡ ἐρεθιστικὴ τῶν πνευμάτων ἐν Ἑλλάδι καὶ πλείστα θὰ παρείχοντο πράγματα εἰς τὴν μέλλουσαν βασιλείαν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἑλληνικὸν κράτος θὰ ἔμεινεν ἄνευ τῆς Κρήτης κολοβόν καὶ ἀτίσχυρον, καὶ τοῦ κρητικοῦ λαοῦ τὸ ἀδάμαστον φρόνημα θὰ ἐκίψει αὐτὸν εἰς ἐξεγέρσεις κατὰ τῆς τυραννικῆς ὡς καρδία δὲ εὐγενῆς καὶ φιλελευθέρως ἐξῆπτετο εἰς ἱερὰν ἀγανάκτησιν ἀναλογιζόμενος ὅτι τοιαύτην ἐμελλε νὰ ὑποστῆ ἀδικίαν ἡ Κρή-

τη, ἡ δὲ διὰ τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τῶν μαρτυριῶν αὐτῆς τοσαῦτα κτησαμένη δικαιώματα εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ὑποφύλων ἐλλήνων καὶ εἰς τὴν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὴν περί τῆς Κρήτης ταύτην δῆλωσιν τοῦ πρίγκηπος ἐξεπλάγη καὶ ἐξήφθη σχεδὸν μέχρις ὀργῆς ὁ λόρδος Ἀ-βερδην. «Ἡ Κρήτη! ἀνέκραξε, οὐδέποτε, οὐδαμῶς ὑπῆρξε περὶ αὐτῆς λόγος. Βεβαίως, μεθ' ὅλα ἅσα ἐγένοντο μέχρι τοῦδε, εἰσθε ἀκόμη ἐλεύθεροι νὰ ἀποσύρετε τὴν ὑποψηφιότητά σας· ἀλλ' ἡ ἄρνησις τῆς ἐνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τοιαύτην ἀπόφασίν σας· εἰς ὑμᾶς ἀπέκειται νὰ σκεφθῆτε ἐὰν τοιαύτη πολιτεία συμβιβάζεται μετὰ τὴν ἀξιοπρέπειάν σας, εἰς ὑμᾶς ἀπέκειται νὰ ἀναλογισθῆτε τὰ ἐπακόλουθα αὐτῆς· αἱ Δυνάμεις δὲν σκοπεῖον νὰ διαπραγματευθῶσι μετὰ σας, ἀνακένουσι παραδοχὴν ἄνευ ὄρων, παραδοχὴ μεθ' ὄρων θὰ ἐθεωρεῖτο ἄρνησις τῆς προτάσεώς των.

Προφανῶς ὁ εὐγενὴς λόρδος, ὅπως ἠμιλῆ τοιαύτην γλῶσσαν πρὸς μέλος τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας εἶχε ταραχθῆ μάλα εἰς τῆς περί ἐνώσεως τῆς Κρήτης προτάσεως τοῦ πρίγκηπος. Εἶχε θίξῃ οὗτος τὴν εὐαίσθητον χορδήν τοῦ τότε ὑπουργοῦ, μὴ ὑποπεύων ἴσως ἧποια ἦσαν τὰ περί Κρήτης βουλευματα τοῦ τορικοῦ ὑπουργείου, ὧν τὸ ἐγωϊστικὸν κατέδειξεν ἐπὶ ὅλην ἕκτοτε ἐξηκονταετίαν ἢ ἐν ἀνατολῇ πολιτικῇ τῆς Ἀγγλίας.

Ἀπὸ ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τῆς 3 Φεβρουαρίου 1830 ἡ Συνδιάσκεψις τοῦ Λονδίνου προσήνεγεν αὐτῷ ἐν ὀνόματι τῶν συμμάχων δυνάμεων τὸ στέμμα τοῦ νέου βασιλείου ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος ἐγένετο εἰς τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος τὰ περί τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀποδοχῆς του, καὶ οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἀντιπρόσωποι τῶν ἀνεκοίνωσαν ἐμπιστευτικῶς τὸ πρωτόκολλον τῆς 3 Φεβρουαρίου.

Ἡ πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἐπιστολὴ τοῦ πρίγκηπος, συντεταγμένη φιλοφρόνως, ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ κόμης θὰ ἐξηκολούθει νὰ ἐργάζετα ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ ἐβοήθει αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα τῆς χώρας διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν συμβουλῶν του. Περιεῖχε δὲ παρακλήσιν καὶ πληρεξουσιότητα νὰ μὲνη κυβερνῶν, μέχρις οὗ πατήσῃ ὁ ἴδιος τὸ ἐλληνικὸν ἔδαφος.

Ὁ Κυβερνήτης ἀνεκοίνωσεν ἀμέσως εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἀλλὰ σκοπῶν νὰ διαφυλάξῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὰ δικαιώματα τῆς χώρας, ἀνέμνησεν ἐν τῇ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου ἀπαντήσῃ του εἰς τὸν πρίγκηπα τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἀργίου, ἧτις ἐξήρτα τὸ κύρος τῶν ἀποφάσεων τῶν Δυνάμεων ἐκ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλλη-

νικοῦ λαοῦ. Παρίστα εἰς αὐτὸν πόσον ἡ σύγκλησις τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ ὑποβολὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν Δυνάμεων εἰς αὐτὴν θὰ καθίστα τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρίγκηπος δημοσιῆ. ἀλλ' ἔλεγεν ὅτι ἦτο ἐτοιμὸς νὰ ἀναδεχθῇ τὴν εὐθύνην τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρέωσεως ταύτης, νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὴν γερουσίαν καὶ τὸν λαὸν τὰς ἀποφάσεις ταύτας, καὶ νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς αὐτὸν, τὸν ἡγεμόνα τῆς χώρας, τὰς εὐχὰς ἀμφοτέρων ἐξέθετε προσέτι τὰς δυσχερείαις, τοὺς κινδύνους καὶ τὰ κινδύονα ἧ ἐγένωντο ἐκ τῆς νέας ὁροθετήσεως καὶ πῶς καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα ἠδύνατο νὰ μετριάσθωσι τοῦλάχιστον, ὑπεδείκνυε τὴν ἀνάγκην τῆς ταχέως ἀφίξεως τοῦ πρίγκηπος καὶ ὑπέσχετο τὰς ὑπηρεσίας του, ἐφ' ὅσον ἡ ὑγεία του ἤθελε τῷ ἐπιτρέψῃ, καὶ αὐταὶ ἤθελον εἶσθαι ἀρεσταί.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς 6 Ἀπριλίου ἀνεκοίνωσεν ἐμπιστευτικῶς εἰς τὴν γερουσίαν τὰς ἀποφάσεις τοῦ Λονδίνου (διότι δὲν τὰς εἶχε λάβῃ ἀκόμη ἐπισήμως), καὶ ἡ γερουσία, ὡς ἔγραψε πρὸς τὸν πρίγκηπα, τὰς ἐδέχθη μετὰ λύπης καὶ σιωπῆς. Τῇ 7 ἀπήντησεν ἡ Γερουσία πρὸς τὸν Κυβερνήτην: «Δὲν γνωρίζομεν, ἔλεγεν αὐτῇ, τίνι τρόπῳ αἱ μεγάλαι Δυνάμεις θὰ μᾶς ἀποστείλωσι τὰς ἀποφάσεις των. Δὲν ἠξεύρομεν ἂν θὰ ἔχωμεν τὴν ἐκλογὴν νὰ δεχθῶμεν αὐτάς ἢ νὰ τὰς ἀπορρίψωμεν. Οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχομεν νὰ δεχθῶμεν τὰς ἀποφάσεις τῆς 3 Φεβρουαρίου καὶ τὰ συμπληρώματά των· καὶ ἂν ὁ λαὸς ἤθελε μᾶς δῶσῃ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, οὐδέποτε θὰ ἐδεχόμεθα νὰ ἐγκαταλείψωμεν τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης, τῆς Σάμου καὶ τῶν λοιπῶν νήσων. Ὑμεῖς, κύριε Πρόεδρε, πράξατε ὡς φρονεῖτε συμφορτώτερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἡμεῖς οὐδέποτε θὰ δεχθῶμεν νὰ ἐνεργήσῃτε ἐν ὀνόματι τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου. Αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις ἂς ἐκτελέσωσι τὰς ἀποφάσεις των. Ἡμεῖς θὰ μείνωμεν ὅπως ζῆνοι εἰς αὐτάς. Εἶμεθα δὲ ἐτοιμοὶ νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς λόγους ἡμῶν ἐν ὑπομνήματι καὶ σὰς παρακαλοῦμεν νὰ τὸ ὑποβάλῃτε εἰς τὰς συμμάχους Δυνάμεις, αὐταὶ δὲ ἂς ἀποφασίσωσιν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ φιλάνθρωπίᾳ αὐτῶν».

Ἡ γενναία αὕτη διακήρυξις τῆς Γερουσίας, ἔργον οὐσα προδήλως τοῦ Κυβερνήτου, διότι οὗτος ἦγε καὶ ἔφερεν ἐκεῖνην, ἦτον ἀναγκασία διαμαρτυρία κατὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου. Κατεδείκνυεν οὐ μόνον τὴν περί τὰ σύγχρονα τότε γεγονότα τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐσχάτην ἀγνωσίαν τῶν μελῶν τῆς ἐν Λονδίῳ Συνδιάσκεψεως ἢ τὴν ἐσχάτην αὐτῶν ἀπανθρωπίαν, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου βάρους συνειδήσεως ἀφαιρούντων τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ ἑλλη-

νικῶν λαῶν δλοκλήρων, ἀγωνισθέντων ὑπὲρ αὐτῆς ἐπὶ ἐννεαετίαν, καὶ ἀποχωρίζοντων αὐτοὺς ἀπὸ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Τὴν διακήρυξιν ταύτην ὁ Κυβερνήτης ἀπέστειλε διὰ τοῦ πρίγκηπος Βρέδε πρὸς τὸν Λεοπόλδον, συνοδευσας καὶ δι' ἐπιστολῆς πρὸς αὐτόν, ἐν ἡ ἐδήλου τὰς θυσίας εἰς ἃς ὄφειλε νὰ ὑποβληθῇ καὶ ἐμεγέθυεν τὴν βλάβην, ἧτις προήρχετο καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ἐκ τῆς διαγωγῆς τῶν πληρεξουσίων τῶν Δυνάμεων. «Αἱ ἀποφάσεις τῆς 3 Φεβρουαρίου, ἔλεγε, οὐδέ λέξιν ἀναφέρουσι περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐλλήνων, ἢ σιωπῆ αὕτη ἄγει εἰς δύο ὑποθέσεις: ἢ ὅτι αἱ Δυνάμεις παρεδέχθησαν ὅτι ὅλα τὰ δικαιώματα συγκεντρῶνται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἡγεμόνος, ἢ ὅτι ἐπεφύλαξεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τὸ δικαίωμα νὰ τὰ ἀναγνωρίσῃ διὰ δημοσίας διακηρύξεως ὅτι ἠθέλεν ἀναλάβῃ τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον».

Ἐλεγε δὲ αὐτῷ προσέτι ὅτι ἡ ἀνυπομότως προσδοκωμένη ἀπάντησις του θὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς πάντας, ἐὰν παρεδέχετο σαφῶς τὰ ἐξῆς: α') ν' ἀσπασθῇ ὁ πρίγκηψ τὸ ἐλληνικὸν θρήσκευμα καὶ νὰ συνδέσῃ οὕτως ἑαυτὸν καὶ τὸ γένος του μετὰ τοῦ λαοῦ δι' ἱεροῦ δεσμοῦ, β') νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ λαοῦ περὶ τοῦ πολιτεύματος γ') νὰ ἐκτελέσῃ τὰς λοιπὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀργίου, αἵτινες ἐξασφαλίζουσι τὰ συμφέροντα πάσης ταξέως τοῦ λαοῦ. Ἄνευ προηγουμένης βεβαιώσεως περὶ τῶν τριῶν τούτων ὄρων ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς προσσηκούς ὑποδοχῆς τοῦ ἡγεμόνος.

Ἀπαντῶν δὲ πρὸς τοὺς ἀντιπρόσωποι τῶν Δυνάμεων, οἵτινες τῷ ἀνεκοίνωσαν τῇ 8 Ἀπριλίου τὰς ἀποφάσεις τῆς 3 Φεβρουαρίου, ἀνέφερον ὁ Κυβερνήτης τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς ἐν ταῖς ἐθνικαῖς Συνελεύσεσι καθιερωμένας ἡδη βάσεις τοῦ πολιτεύματος, λέγων ὅτι μόνον δι' αὐτῶν ἦτο δυνατόν νὰ ἐλπίζετα ἡ εὐημερία τῆς χώρας, καὶ πρὸς τούτους δὲ ἀντέταξε τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀργίου, αἵτινες θὰ τὸν ἐμπόδιζον νὰ δεχθῇ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Λονδίνου χωρὶς πρῶτον νὰ ἐρωτήσῃ τὸν λαόν. Παρέστησε δὲ ὅτι ἦτο ἀναγκασίον νὰ μετριάσωσιν οἱ ὁροθέται τῶν Δυνάμεων τὰ πιθανὰ λυπηρὰ ἐπακόλουθα τῆς νέας ὁροθετήσεως, καὶ νὰ λάβῃ ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις μέσα ἕνα συνδράμη τοὺς μέλλοντας νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς τὴν ἐλληνικὴν χώραν.

Ἡ δὲ Γερουσία τῇ εἰσηγήσει βεβαίως τοῦ Κυβερνήτου ὑπέβαλε μακρὸν ὑπόμνημα πρὸς τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον, ἐν ᾧ ἐξέφραζε τὴν χαρὰν αὐτῆς ὅτι οὗτος εὐγενῶς ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὸ στέμμα πρὶν ἢ μάθῃ τὴν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ συναίνεσιν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ἐξῆται παρὰ τοῦ πρίγκηπος νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς

πολιτικὰς ἐλευθερίας τὰς καθιερωθείσας ὑπὸ τεσσάρων συνελεύσεων. Ἐξέθετε τὰ δικαιώματα τῆς Κρήτης τῆς Σάμου, τῶν Φαρῶν καὶ τῆς Κάσσου καὶ τῶν ἀποσπασθεισῶν ἐπαρχιῶν τῆς Στερεᾶς, τὰ δεινὰ ἅτινα θὰ προέκυπτον ἐκ τῆς ἀποχωρίσεως αὐτῶν, τὰ βαρῆα καὶ ἀφόρητα βάρη τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, τὰς ταραχὰς καὶ τὰς πειρατείας. Ἐξήταξε τὸ ζήτημα τῶν ὀθωμανικῶν κτημάτων καὶ τῆς σχέσεως τῶν τούρκων ἐν Ἑλλάδι καὶ τῶν ἐλλήνων ἐν Τουρκίᾳ, ζήτημα σπουδαιότατον καὶ δυσχερέστατον, καὶ ἔλεγε μετὰ παρησίας ὅτι ἐὰν αἱ Δυνάμεις ἐπέμενον εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ὀθωμανικῶν κτημάτων, τὰ ἧποια οἱ Ἕλληνας εἶχον κατακτήσῃ διὰ χειμάρρων αἱμάτων, δὲν ἐφρόνει ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἠθέλεν ὑπομείνῃ τὴν ἀπώλειαν τῶν καρπῶν τοσούτων ἀγώνων. Παρίστα τὸ ἀνεπαρκές τοῦ δανείου πρὸς συντήρησιν μόνον τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων καὶ ἐξέφραζε τὴν εὐχὴν ν' ἀσπασθῇ ὁ βασιλεὺς τὸ ἐλληνικὸν θρήσκευμα.

Καὶ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ὁ Κυβερνήτης συνώδευσε δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν πρίγκηπα ἐν ἡ, σὺν τῇ αἰτήσῃ χρημάτων, παρίστα τὴν κακὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἠθέλεν ἐμποιήσῃ ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν ἰδίῳ πρωτοκόλλῳ παρεχομένη εὖνοια πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι καθολικοὺς, καὶ ἐξέφραζε πάλιν τὴν ἐλπίδα ὅτι δὲν θὰ μετεχειρίζετο τὸ δάνειον πρὸς τὴν ὠρισμένην χρῆσιν, καὶ ὅτι ἐπικυρῶν τὰς περὶ πολιτεύματος ἀποφάσεις τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, θὰ ἐξησφάλιζε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος. Συνηγόρει δὲ ὑπὲρ ὅλων τῶν παραστάσεων τῆς Γερουσίας ὡς πρὸς τὰ ὄρια καὶ τὴν χώραν, καὶ ὡς πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ κτήματα, καὶ παρακάλει τὸν πρίγκηπα νὰ ἔλθῃ ταχέως, ἵνα δῶσῃ τέλος εἰς τὴν διχοστασίαν τῆς χώρας.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐγένοντο ἐν Ναυπλίῳ, ἐν Λονδίῳ δὲ, μετὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τῆς Συνδιάσκεψεως ἀνεκοίνωσιν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου εἰς τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον, οὗτος τῇ 11 Φεβρουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, πρὶν ἢ ἀνακοινωθῶσιν αὐτῷ τὰ ἐν Ναυπλίῳ γενόμενα ἔγραψε πρὸς τὴν Συνδιάσκεψιν τάδε:

«Ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος τοῦ Σάξ Κοβούργ Γόττα σπεύδει νὰ δεχθῇ τὸ ὀφείλιμον καὶ ἐντιμὸν στάδιον, τὸ προσφερόμενον αὐτῷ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων· ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο ἄξιός τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ἧποιαν εὐδοκοῦσι νὰ ἔχωσιν ἐν αὐτῷ, καὶ θὰ ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀποτυχίας τοῦ ἔργου, εἰς ἡ καλεῖται, ἐὰν παρεδέχετο τὴν γενομένην αὐτῷ προσφορὰν ἄνευ τῶν ὄρων, οὗς θεωρεῖ ἀπαραιτήτους. Οἱ ὄροι δὲ οὗτοι εἶναι 1) ἐγγύησις πλήρης τῶν Δυνάμεων περὶ τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους, ὑπόσχεται

περί προστασίας αὐτοῦ κατὰ πάσης προσβολῆς· 2) προστασία τῶν κατοίκων τῆς Κρήτης καὶ τῆς Σάμου κατὰ πάσης καταθλίψεως τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἀφοῦ ἐπανέλθωσιν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς· 3) βελτίωσις τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος πρὸς βορρᾶν· 4) παροχὴ χρηματικῶν μέσων μέχρις οὗ ἡ Ἑλλάς παγιώσῃ τοὺς ἐαυτῆς πόρους· 5) ἐπιχειρηματικὸς στρατός, μέχρις οὗ ὀργανωθῶσιν αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τοῦ τόπου· 6) ψήφισμα τῶν ἐλλήνων περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου ἡγεμόνος καὶ ἐλευθέρᾳ ἀπόφασιν αὐτῶν περὶ τοῦ προσώπου τοῦ, ἂν ἀπαρέσῃ αὐτοῖς.

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Δυνάμεων ἐξανίστανται εἰς τοὺς ὅρους τούτους τοῦ πρίγκηπος, ὡς εἶχεν ἐξαναστῆ ὁ λόρδος Ἀβερδην εἰς τὴν περὶ Κρήτης δῆλωσιν αὐτοῦ. Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἀφοῦ κατ' ἄρχάς ἐδέχθη ἀνεπιφυλάκτως, ἥδη προβάλλει ὁ πρίγκηψ ὅρους τοιούτους ἀπαρδεμένους. Φαντάζονται ὅτι ὑπάρχει ῥαδιουργία τοῦ κόμματος τῶν Οὐγγῶν, διότι ὁ πρίγκηψ ἔχει στενάς σχέσεις μετὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, μετὰ τοῦ λόρδου Δούραμ, τοῦ λόρδου Πάλμερστον, τοῦ λόρδου Λανσδόν, τοῦ Βρούμ, τοῦ Ἑλλισ, τοῦ Ἀμπέρκρομπεϋ αἰ μετὰ τοῦ Λεοπόλδου συζητήσεις τοῦ ἀγγλοῦ ὑπουργοῦ μετέχουσι πικρίας ἐπὶ μάλλον ἀξιομένης. Οἱ ἄγγλοι κυβερνῆται, ἀνίκανοι νὰ ὑψωθῶσιν εἰς τὸν ὀρίζοντα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ Λεοπόλδου, ἐξήγουν τὴν καλινωδίαν ἐκείνου αὐτοῦ διὰ κομματικῶν ῥαδιουργιῶν, ἐνῶ αὐτὴ μόνον πηγήν εἶχε τὴν περὶ τῆς Ἑλλάδος θερμὴν μέριμναν τοῦ πρίγκηπος καὶ τὴν συνείσθησιν τῆς εὐθύνης αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ἔθνους ὅπερ ἐκέκλητο νὰ κυβερνήσῃ καὶ ν' ἀναπλασῇ.

Ἐνῶ δὲ ἡ Συνδιάσκεψις ἤσχαλειτο περὶ τὸν κανονισμὸν τῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, ὁ πρίγκηψ ἀπῆλθεν εἰς Γαλλίαν. Πρὸς τίνα σκοπὸν; ἀρά γε πρὸς διαπραγματεύσειν ἀνεπιθύμητον ἀναγκαίου πρὸς ὀργανώσιν τοῦ νέου βασιλείου ἢ πρὸς διαπραγματεύσειν συνοικεσίου μετὰ τινος τῶν θυγατρῶν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, πρὸς ἣν ἐλέγετο τρέφων αἰσθημα τρυφερόν. "Ἀδελφον· ἀλλ' ὅτε ἐπανῆλθεν, ἔλαθεν ἐκ Ναυπλίου ἐγγράφα διάφορα, ἀποστελλόμενα αὐτῶ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου, ἐκθέσεις, ἀναφορὰς, ἐφημερίδας, πρακτικὰ δημοσίων συναθροίσεων, πρακτικὰ συνεδριάσεων τῆς Γερουσίας, ἐν οἷς καὶ ἐθνικὴν διαμαρτυρίαν κατὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ παράπονα κατὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὡς γενομένης ἀνεπιθύμητος τῆς θελήσεως τοῦ ἔθνους καὶ ἐπιχειρήσεις δυσμενεῖς περὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ ἡ μὲν γερουσία, ὡς καὶ ὁ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος χαιροῦσι διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς βασιλέως καὶ

τὴν ὑπ' αὐτοῦ παραδοχὴν τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος, λέγουσιν ὅμως ὅτι θὰ ἀπκνήσῃ ἐκεῖ «δυσκολία ἀνυπερβλήτου». Εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως γείνη δεκτὸς μετ' ἀγάπης, νὰ ἀσπασθῇ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα. Τὰ ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου διαγραφέντα ἔρια εἶναι ἀδίκαια καὶ αὐθαίρετα, πόλεις καὶ χωρία ἐλευθερωθέντα διὰ τοῦ ἡρωισμού τῶν ἐπανέρχονταί πάλιν ὑπὸ τὸν ζυγόν. Πῶς δύναται ἡ Ἑλλάς νὰ ἀνεχθῇ τοιαύτην ἀδικίαν; ἐν πάσι δὲ τούτοις εἰκονίζεται ζωηρῶς ἡ δυστυχία, ἡ ἀθυμία, ὁ ἀπελπισμὸς ὁ λυμαινόμενος τὴν χώραν.

Ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος πάντα ταῦτα ἀνεκκώσεν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Συνδιασκέψεως καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἂν ἠδύναντο ἐν συνειδήσει νὰ δεχθῇ παρ' αὐτῶν τὸ στέμμα τῆς Ἑλλάδος, ἀπορριπτομένων τῶν ὅρων αὐτοῦ. Ματαίως οἱ ἐπίτροποι ἠγωνίσθησαν νὰ τὸν πείσωσι νὰ παραιτήσῃ τοὺς ὅρους αὐτοῦ ὑποδεικνύοντες ὡς ὑπερβολικὴν τὴν παράστασιν τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων. Ἡ κατάστασις αὕτη, τῷ ἔλεγον, εἶναι ἀποτελεσμα τῆς ἀναρχίας· ἡ κληρονομικὴ κυβέρνησις θὰ μετέβαλεν αὐτὴν ἐντελῶς· ἡ δὲ ἀρνήσις τοῦ ἀντι ὀφειλείας θὰ ἔρριπτεν εἰς τὸ χάος τὴν Ἑλλάδα. Ὁ πρίγκηψ δὲν ἐπέιθετο. Ἐξηκολούθει συνηγορῶν ὑπὲρ βελτιώσεως τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος. Τέλος τῆς Συνδιασκέψεως ἀρνηθείσης νὰ παραδεχθῇ τοὺς ὅρους τοῦ πρίγκηπος, οὗτος ἠρνήθη τὸ στέμμα τῆς Ἑλλάδος.

(*Ἐπειτα συνέχεια) ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΝΕΡΑΪΔΑ

Σὲ βαθεῖαν ἀρογιαλιά
ἔχει ὁ βράχος μιὰ σπηλιὰ
ἀπὸ μαργαριτάρι.
Σ' τὴν γαλάζια του ἀντηλιά
κόρη μὲ χρυσὰ μαλιά
τραγουδάει μὲ χάρη.

— Ἡ Νεραΐδα εἶμαι ἐγώ,
μέσ' ἔς τὸ κύμα τὸ γοργό
κολυμβῶ σὰν ψάρι.
Κάθε ναυτὴ ναυαγὸ
μὲ λαχτάρει κυνηγῶ
κάθε παλληκάρη.

Καὶ τὸ πλάσμα τὸ δευρὸ
ποῦ ἔς τὸ κύμα τ' ἀψηλὸ
ἢ ματιὰ μου πάρη,
τὸ προσφάνω, καὶ κολλῶ
ἔς τὸ κορμί του τὸ ἀπαλὸ
μὲ κρυφὸ κομάρη.

Μέσ' ἔς τὴν ἴδια μ' ἀγκαλιὰ
τόνε πάγω ἔς τὴ σπηλιὰ
ἀπὸ μαργαριτάρι.
Μὰ — ὡς ν' ἀλλάξουμε φιλιὰ,
νὰ χαροῦμε μιὰ σταλιά...
Μένει ἀχνὸ κομάρη!

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Β'.

Ἀληθῆς καὶ ψευδῆς μαργαρίτης.

«Τί νὰ ἔχη;.. τί τῆς ἔκαμα;..» λέγει καθ' ἑαυτὴν συγχαίει ἡ Κλαίρη Φρομὼν συλλογιζομένη τὴν Σιδωνίαν.

Ἦγνόνει παντελῶς τί συνέβη ἄλλοτε μεταξὺ τῆς φίλης τῆς καὶ τοῦ Γεωργίου ἐν Σαβινῷ. Τόσον ἐντίμως καὶ εὐλικρινῶς ζῶσα, τόσον ἤμερον τὴν ψυχὴν ἔχουσα ἠδυνάτει νὰ μαντεύσῃ ὅποια ζηλότυπος καὶ ταπεινὴ φιλοδοξία ἠϋξανε πλησίον τῆς ἀπὸ δεκαπέντε ἐτῶν. Ἐν τούτοις τὸ αἰνιγματικὸν βλέμμα ὅπερ τὸ εὐεῖδὲς ἐκεῖνο πρόσωπον ἔρριπτεν ἐπ' αὐτῆς μετὰ ψυχροῦ μειδιάματος τὴν ἐτάρακτε χωρὶς νὰ ἐννοῇ τὴν αἰτίαν. Τὴν προσπεινημένην ἀβροφροσύνην ἀνάρμοστον μετὰ φίλων ἐκ παιδικῆς ἡλικίας διεδέχετο αἵφνης ὀργὴ κακῶς ἀποκρυπτομένη, συμπεριφορὰ κύστηρὰ καὶ ἀπῶς προσβλητικὴ, ἀπέναντι τῆς ὅποιας ἡ Κλαίρη ἔμενον ἀμηχανοῦσα ὡς ἀπέναντι προβλήματος. Ἐνίοτε ἀλλόκοτον τι προαίσθημα, ὁ ἀόριστος φόβος ἐπιχειρήσεως μεγάλης συμφουρίας συνηνοῦτο μὲ τὴν τοιαύτην ἀνησυχίαν, διότι αἱ γυναῖκες εἶνε ὅλαι ὀλίγον τι προσρατικαὶ ὑπὲρ φύσιν καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἀγνωσμάτων ἢ βαθυτάτη τοῦ κακοῦ ἀγνοία φωτίζεται ἐνίοτε ὑπὸ ἀστραπῶν αἰφνιδίων καταπληκτικῆς διακυψέως.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατόπι μακρὰς τινος συνομιλίας ἤτινος τῶν ἀπροσδοκῆτων ἐκείνων συναντήσεων ἐν αἷς ἡ μορφή ἐξ ἀπροόπου φωραθεῖσα ἀφίνει νὰ φανῇ καθαρά ὁ ἀληθὴς λογισμὸς ἡ κυρία Φρομὼν ἐσκέπτετο σοβαρῶς περὶ τῆς παραδόξου αὐτῆς μικρᾶς Σιδωνίας· ἀλλ' ἐπήρχοντο αἱ κτεπειγούσαι τοῦ δραστηρίου βίου περιστασεις μὲ τὰ αἰσθηματὰ καὶ μὲ τὰς φροντίδας καὶ δὲν παρεῖχεν αὐτῇ καιρὸν νὰ σταματήσῃ ἐπὶ πλέον ἀσχολουμένη εἰς τοιαύτας μικρότητας.

Διότι ἐπέρχεται εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν γυναικῶν μιὰ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ ὑπαρξίς τόσον αἰφνιδίως παρεκκλίνει τῆς ὁδοῦ, ὥστε πᾶς ὀρίζων μεταβάλλεται καὶ πᾶσα ἀπόψις μεταμορφοῦται.

Ἄν ἤθελεν εἶναι ἀκόμη νεανίς, ἡ ἀπόλειπα ἐκείνη τῆς φιλίας ἠτις ἐξηφανίζεται ἀπορακτομένη ὡς νὰ διεσπείζετο ἐπιτηδῆς ὑπὸ κακῆς χειρὸς ἤθελε πολὺ τὴν θλίψῃ. Ἀλλ' αὕτη εἶχεν ἀπολέσῃ ἤδη τὸν πατέρα τῆς, τὴν μόνην στοργὴν τῆς νεότητός τῆς· εἴτα εἶχε νυμφευθῇ. Ἦλθε τὸ τέκνον μὲ τὰς ἀνάγκασαν στιγμὴν λατρευτᾶς

αὐτοῦ ἀπαιτήσεις. Παρεκτός τούτου εἶχε πλησίον τῆς τὴν μητέρα τῆς, παιδίον σχεδὸν καὶ αὐτὴν ἀποβλακωθεῖσαν ἐτι μάλλον ἐκ τοῦ τραγικοῦ θανάτου τοῦ συζύγου τῆς. Εἰς βίον τόσον πολυμέριμον τὰ πείσματα τῆς Σιδωνίας δὲν ἠδύναντο νὰ καταλάβωσι πολὺν χρόνον. Ἡ Κλαίρη Φρομὼν οὐδὲ κἂν σχεδὸν δὲν ἐξεπλάγη διὰ τὸ μετὰ τοῦ Ρίσελρ συνοικεσίου τῆς. Βεβαίως ὁ σύζυγος ἦτο λίαν ἡλικιωμένος δι' αὐτὴν· ἀλλ' ἀφοῦ τέλος πάντων ἠγαπᾶντο!..

Ὡς πρὸς δὲ τὸ νὰ δυσχεραστῆθῃ διότι ἡ μικρὰ Σέβη κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς θέσιν τόσον ὑψηλὴν, νὰ καταστῇ σχεδὸν ὁμοία τῆς, ἡ ἀνωτέρα φύσις τῆς ἦτο ἀνίκανος τοιαύτης ταπεινότητος. Θὰ ἐπεθύμει ἐξ ὅλης καρδίας ἀπειναντίας νὰ βλέπῃ εὐτυχῆ καὶ ἐκτιμωμένην τὴν νεαρὰν αὐτὴν γυναῖκα, ἠτις κατόκει πλησίον τῆς, ἠτις ἐξῆς τὸν τρόπον τινὰ τὴν ἰδίαν μετ' αὐτῆς ζῶν καὶ ἦτο φίλη τῆς ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Λίαν φιλοστόργως προσεπάθησε νὰ τὴν διδάξῃ, νὰ τὴν μυήσῃ τὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ὡς συνήθως πράττουσι μὲ τινὰ ἐπαρχιώτιδα πετροικισμένην ὑπὸ προτερημάτων, εἰς ἣν μικρὰ τινὰ ἐλλείπουσιν ὅπως καταστῇ γυνὴ ἀξιεπαστος.

Μεταξὺ δύο γυναικῶν εὐεῖδων καὶ νέων αἱ συμβουλαὶ δὲν γίνονται εὐκόλως ἀποδεκταί. Ὅτε ἡ κυρία Φρομὼν ἡμέραν τινὰ ἐπισήμου γεύματος φέρουσα τὴν κυρίαν Ρίσελρ εἰς τὸν θάλακμόν τῆς καὶ μειδιῶσα μὲ οικειότητα διὰ νὰ μὴ δυσχεραστῆθῇ ἔλεγεν αὕτη:

«— Πολλὰ στολιδία φορεῖς, καυμένη... Ἐπειτα μὲ τὰ κλειστὰ φορέματα δὲν βάλλουν ἀνθη εἰς τὰ μαλλιά...» ἡ Σιδωνία ἠρυθρία, ἠγχαρίσται τὴν φίλην τῆς, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας τῆς ἀνέγραφε μιαν ἐτι κατ' αὐτῆς μνησικακίαν.

Εἰς τὸν κύκλον τῶν γνωριμιῶν τῆς Κλαίρης ἐγένετο μετὰ ψυχρότητος δεκτὴ.

Τὸ προάστειον τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ ἔχει τὰς ἀξιώσεις του· ἀλλὰ μὴ νομίζετε ὅτι καὶ τὸ Ἔλος δὲν ἔχει τὰς ἰδικὰς του!

Αἱ σύζυγοι ἐκεῖναι καὶ θυγατέρες βιομηχάνων ἢ ἐμπόρων πλουσίων ἐγίνωσκον τὴν ἱστορίαν τῆς μικρᾶς Σέβης· θὰ τὴν ἐμάντευον καὶ ἂν δὲν τὴν ἐγίνωσκον, ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν παρουσιαζέτο καὶ συμπεριεφέρετο πρὸς αὐτάς.

Εἰς μάτην προσεπάθει ἡ Σιδωνία νὰ ἐξοικειωθῇ. Ἀπέμεινε πάντοτε ἡ ἐργατίς τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος. Ἡ ὕπωση βεβιασμένη εὐπροσηγορία τῆς, ὑπὲρ τὸ δέον ἐνίοτε ταπεινωτικὴ, ἐνεποίει δυσάρεστον ἐντύπωσιν ὡς ὅ ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις ἐπιπλάστος τρόπος τῆς συμπεριφορᾶς· ἡ δὲ περιφρονητικὴ στάσις τῆς ὑπενηθύμιζε τὸ ὑπερήφανον ἦθος τῶν λεγομένων «πρώτων» αἰτινες ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν νεωτερισμῶν φέρουσαι ἐσθῆτας ἐκ μέλακος σηρικῆς, ἀς τὴν ἐσπέραν ἀπερχόμεναι ἀποθέτουσιν εἰς τὴν

ίματιοθήκη, βλέπουν με επιβλητικὸν τρόπον ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἐπιδεικτικῆς των κομμώσεως τοὺς ταπεινοὺς ἀγοραστὰς, οἵτινες τολμῶσι νὰ διαπραγματεύωνται ὡς πρὸς τὴν τιμὴν.

Συνηθάνετο ὅτι τὴν ἐξήτατον, τὴν ἐπέκρινον καὶ ἡ δειλία τῆς ἤτο ἠναγκασμένη νὰ ἐξοπλιζομένη ὡς εἰς μάχην. Τὰ ὀνόματα ὅσα ἐπρόφερον ἐνώπιόν της, αἱ διασκηδάσεις, αἱ ἐορταί, τὰ βιβλία περὶ ὧν ἐλάλουν ἦσαν αὐτῆ ὅλως ἀγνωστα. Ἡ Κλαίρη τὴν καθίστα ὅσον ἠδύνατο ἐνήμερον, τὴν ἐκράτει εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐκείνην περιωπὴν διὰ χειρὸς φιλικῆς ἀείποτε τεταμένης· ἀλλ' ἐκ τῶν κυριῶν ἐκείνων πολλὰ εὗρισκον τὴν Σιδωνίαν εὐειδῆ καὶ ἦτο τοῦτο ἀκριτῆ ἀφορμὴ ὅπως τρέψωσιν ἐχθροπάθειαν κατ' αὐτῆς διότι εἰσῆλθεν εἰς τὸν κύκλον τῆς συναναστροφῆς των. Ἐτεροι ἀγέρωχοι ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ ἑαυτῶν συζύγου ἢ ἐπὶ τῷ πλούτῳ των δι' αὐθαδούς σιωπῆς ἢ διὰ συγκαταβατικῶν φιλοφρονήσεων προσεπάθουν ἀδιακόπως νὰ ταπεινώσωσι τὴν μικρὰν ὀψίπλουτον.

Ἡ Σιδωνία ἀπεκάλει ταύτας πάσας συλλήβδην δι' ἐνὸς ὀνόματος «αἱ φίλοι τῆς Κλαίρης» ἦτοι «αἱ ἰδικαί μου ἐχθραί». Ἀλλὰ σοβαρῶς πράγματι δὲν ἠχθρεύετο εἰμὴ μίαν μόνην.

Οἱ δύο συνέταροι ἀνδραγῶς ὑπέθετον τί συνέβαινε μεταξὺ τῶν συζύγων των.

Ὁ Ρίσλερ ἀπησχολημένος πάντοτε ἐκ τῆς ἐφευρέσεώς του τῆς ἐκτυπωτικῆς μηχανῆς ἔμενον ἐνίοτε μέχρι τοῦ μεσονυκτίου κεκυφῶς ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ἐργασίας. Ὁ Φρομὼν διήρχετο τὴν ἡμέραν του ἔξω, ἐπρογεύετο ἰδικιτέρως, οὐδέποτε σχεδὸν εὗρισκετο ἐν τῷ ἐργαστασίῳ. Εἶχε δὲ πρὸς τοῦτο τοὺς λόγους του.

Ἡ γειτνίασις τῆς Σιδωνίας τὸν ἠνώχλει. Τὸ περιπαθὲς αἶσθημα ὅπερ ἐδοκίμασε δι' αὐτήν, ὁ ἔρωσ ὅν ἐθυσίασεν ὑπείκων εἰς τὰς τελευταίας θελήσεις τοῦ θείου, ἐπήρχοντο πολὺ συχνὰ εἰς τὴν μνήμην του με ὄλην τὴν λύπην τοῦ ἀνεπανορθώτου συναισθανόμενος τὴν ἀδυναμίαν του ἐφευγεν. Ἦτο χαρακτήρ χλιαρὸς, ἀτονος, ἀκριτὰ νοήμων ὥστε νὰ τὸ ἐννοῆ, ἀκριτὰ ἀδύνατος ὥστε νὰ μὴ ἠμπορῆ νὰ διευθύνῃ ἑαυτὸν. Τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου τοῦ Ρίσλερ ἐγγαμος ἦδη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τινων μηνῶν μάλιστα ἐπανεῦρε πλησίον τῆς γυναίκος ἐκείνης ὄλην τὴν συγκίνησιν τῶν θεαλλωδῶν ἐσπερῶν τοῦ Σαβίνου. Ἐκτοτε χωρὶς νὰ τὸ συναίσθανῆται, ἀπέφυγε νὰ τὴν ἐπαινῆ, νὰ ἠμιλήσῃ πρὸς αὐτήν. Δυστυχῶς ἐπειδὴ κατόικον εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν καὶ αἱ γυναῖκες ἐπεσκέπτοντο ἀλλήλας, δεκάκις τῆς ἡμέρας ἐκ συμπτώσεως συνηγάτο μετ' αὐτῆς· τότε δὲ συνέβη τὸ ἀλλόκοτον αὐτό, ὁ σύζυγος ὁ θέλων νὰ μείνῃ τίμιος νὰ λιποτακτῆ ἀπὸ τῆς οἰκογενειακῆς του ἐστίας καὶ ν' ἀναζητῆ ἔξω τὴν διασκέδασιν.

Ἡ Κλαίρη ἔβλεπε τοῦτο ἄνευ ἐκπλήξεως· ἦτο συνειθισμένη ἐκ τοῦ πατρὸς της εἰς τὸν διηνεκῆ ἐκείνον ὑπαίθριον οὕτως εἰπεῖν βίον τοῦ ἐμπορίου κατὰ τὰς ὥρας δὲ τῆς ἀπουσίας του ἀφωσιωμένη ὀλοψύχως εἰς τὰ ἑαυτῆς καθήκοντα ὡς μητρός καὶ συζύγου, ἐφεύρισκε μακρὰς ἀσχολίας, παντοειδεῖς ἐργασίας, περιπάτους χάριν τοῦ παιδίου, σταθμεύσεις παρατεταμένας καὶ γαληνίους ὑπὸ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου, ἐξ ὧν ἐπανήρχετο ἀγαλλιῶσα διὰ τὰς προόδους τοῦ θυγατρίου της, φαιδρὰ ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ τῶν γελῶτων διασώζουσα ἐν μέρει τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν παιδικῶν ἐκείνων τέρψεων εἰς τοὺς σοβαροὺς ὀφθαλμούς της.

Ἡ Σιδωνία ἐπίσης ἐξήρχετο συχνάκις. Πολλὰκις τὴν ἐσπέραν τὸ ὄχημα τοῦ Γεωργίου διερχόμενον διὰ τοῦ πυλῶνος ἠνάγκαζε νὰ παραμερίσῃ ἐν σπουδῇ πρὸς τὸν τοίχον τὴν κυρίαν Ρίσλερ ἣτις ἐνδεδυμένη μεγαλοπρεπῶς ἐπέστρεφεν ἐκ μακρῶν ἀνὰ τοὺς Παρισίους ἐκδρομῶν. Αἱ ὁδοὶ τῶν Παρισίων, τὰ ἐκτιθέμενα πρὸς πώλησιν εἶδη, τ' ἀγοραζόμενα παρ' αὐτῆς μετὰ πολὺν ἐκλογὴν ὡς ν' ἀπεγεύετο βραδείως τὴν νέαν δι' αὐτὴν ἠδονὴν, τοῦ ἀγοράζειν, τὴν ὑπερχέωνον νὰ μένῃ ἐπὶ πολὺ μακρὰν τῆς κατοικίας της. Ἀντήλλασσαν ἓνα χαιριστίον, ἐν βλέμμα ψυχρὸν εἰς τὴν καμπὴν τῆς κλίμακος καὶ ὁ Γεώργιος εἰσῆρχετο ἐν τάχει εἰς τὴν κατοικίαν του ὡς εἰς καταφύγιον κρύπτων ὑπὸ τὸ πλῆθος τῶν θωπειῶν του πρὸς τὸ παρουσιαζόμενον αὐτῷ τέκνον τοῦ τὴν αἰφνίδιον ταράχην ἣν πρὸ μικροῦ εἶχε δοκιμάσῃ.

Ἡ Σιδωνία ὅμως ἐφαίνετο οὐδέμιν διαφυλάσσασα ἀνάμνησιν καὶ μόνον περιφρόνησιν αἰσθανομένη πρὸς τὸν μαλακὸν καὶ ἀτολμὸν ἐκείνον χαρακτήρα. Ἄλλως τε εἶχε πλείστως ἄλλας κατὰ νοῦν ἀσχολίας.

Εἰς τὴν ἐρυθρὰν των αἰθουσαν, μεταξὺ τῶν δύο παραθύρων ὁ σύζυγός της διέταξε νὰ τοποθετηθῆ ἐν κλειδοκύμβαλον.

Μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς ἀπεφάσισε νὰ μάθῃ τὴν ὀδικὴν τέχνην ἀναλογιζομένη ὅτι ἦτο ἀργὰ πλέον ὅπως ἀρχίσῃ μαθήματα κλειδοκυμβάλου. Δις τῆς ἐβδομάδος δὲ ἡ κυρία Δόβσω, εὐειδῆς, ξανθῆ, αἰσθηματικῆ διδάσκαλος ἤρχετο καὶ παρέδιδεν αὐτῇ μαθήματα ἀπὸ τῆς μισημέρας μέχρι τῆς μίας. Ἐν τῇ σιγῇ τῶν παρακειμένων αὐλῶν τὰ παρατεταμένα ἐκείνα α.. α. α καὶ ὀ, ὀ, ὀ, δεκάκις ἐπαναλαμβάνομενα ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐξερχόμενα ἐκ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων ἀπέδιδον εἰς τὸ ἐργαστάσιον χαρακτήρα παρθηναγωγείου.

Μία μαθήτρια τῶ ὄντι ἐξεγυμνάζετο αὐτοῦθι, μία ψυχὴ νεαρὰ καὶ ἀπειρος πλήρης ἀνομολογῆτων πόθων, τὰ πάντα θέλουσα νὰ μάθῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ διὰ νὰ καταστῆ ἀληθὴς γυνή. Μὲ

τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἡ φιλοδοξία της περιορίζετο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων.

— Ἡ Κλαίρη Φρομῶν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, κυμβαλίζει· ἐγὼ θὰ ψάλλω. Χαίρει φήμην γυναικὸς κομψῆς καὶ διακεκριμένης· τὸ αὐτὸ θέλω νὰ λέγωσι καὶ περὶ ἐμοῦ.

Οὐδαμῶς μεριμνῶσα περὶ τῆς ἑαυτῆς μορφώσεως διήρχετο τὸν καιρὸν της περιερχομένη τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα καὶ ἐρωτῶσα: «Ποῖος εἶνε ὁ συρμὸς τῶν φορεμάτων κατ' αὐτὸν τὸν χειμῶνα;» Μετέβαινε κατὰ προτίμησιν πρὸς τὰ καταστήματα τὰ ἐκθέτονα πλοῦσια καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐμπορεύματα, πρὸς πᾶν ὅτι ἐπιδείκνυται καὶ ἐλκύει το βλέμμα του διαβάτου.

Ἐν τῶν ψευδῶν μαργαριτῶν, οὗς ἐπὶ μακρὸν εἶχε χειρισθῆ κατὰ ἀπέμεινε εἰς τὴν ἄκραν τῶν δακτύλων της, κατὰ τι ἐκ τοῦ ἐπιπλάστου μαργαρίτου των, ἐκ τῆς εὐθραύστου αὐτῶν κοφότητος, ἐκ τῆς ἀλαμπους αὐτῶν στιλπνότητος. Ἦτο καὶ αὐτῆ ψευδῆς μαργαρίτης στρογγύλος λάμπων, καλῶς ἠρμοσμένος, ἰκανὸς νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν χυδαῖον· ἀλλ' ἡ Κλαίρη Φρομῶν ἦτο μαργαρίτης γνήσιος, διαφιλῆ καὶ ἡμερον ἐνταυτῷ κεκτημένος λάμπων, ὅσας δὲ ἐφάνιντο ἑμοῦ αἱ δύο, ἢ μεταξύ των διαφορὰ ἦτο καταφανῆς. Εὐχερῶς ἐνόει καθεὶς ὅτι ἡ μὲν ἦτο ἀνέκαθεν μαργαρίτης, μικρὸς μαργαρίτης ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εἰς ὃν ὁ καιρὸς προσέθηκε στοιχεῖα κομψότητος, περιφανείας καταστήσαντα αὐτὸν σπανιον καὶ πολῦτιμον. Ἡ δὲ ἄλλη ἀπεναντίας ἦτο ἀληθὴς τεχνουργήμα τῶν Παρισίων, τοῦ κατασκευαστοῦ αὐτοῦ τῶν ἐπιπλάστων κοσμημάτων, τοῦ παράγοντος παμπληθῆ θελκτικὰ μὲν ἀλλὰ μάταια μικροτεχνήματα, ἀπαστράπτοντα ἀλλ' ἠκιστα στερεὰ, κακῶς ἠρμοσμένα, κακῶς συγκεκολλημένα. Ἦτο γνήσιον προϊόν τοῦ μικρομπορίου εἰς ὃ ἀνῆκεν.

Ἰδίως ἡ Σιδωνία καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐφθάνει τὴν Κλαίρην διὰ τὸ τέκνον της, τὴν πολυτελεῆ ἐκείνην πλαγγόνα τὴν κατακεκοσμημένην διὰ ταινιῶν ἀπὸ τῶν παραπετασμάτων τοῦ λίκνου του μέχρι τοῦ κεκυφάλου τῆς τιθῆνης του. Δὲν ἀνελογίζετο τὰ τρυφερά, τὰ πλήρη ὑπομονῆς καὶ αὐταπαρνησίας καθήκοντα, τὰ μακρὰ λικνίσματα, τὸν δύσκολον ὕπνον, τὴν ἐξέγερσιν τοῦ νηπίου φιλόγλωτος καὶ ἀκτινοβολούντος ὡς διαυγὲς ὕδωρ. Ὅχι!... Ἐν τῷ παιδίῳ διέβλεπε μόνον τὸν περίπικτον. Εἶνε τὸσον εὐμορρὸς ὁ ἀλλόκοτος ἐκείνος καλλωπισμὸς τῶν κυμαινομένων ζωνῶν καὶ τῶν μακρῶν πτερῶν ὁ παρακολουθῶν τὰς νεκρὰς μητέρας ἐν τῇ τύρβῃ τῶν ὁδῶν!

Ὡς συνοδὸν εἰς τοὺς περιπάτους της δὲν εἶχεν ἄλλον εἰμὴ τοὺς γονεῖς της ἢ τὸν σύζυγόν της. Διὸ προῦτίμα νὰ ἐξέρχεται μόνη! Εἶχε

τὸσον ἀλλόκοτον τρόπον ὅπως ἐκφράζῃ τὸν ἔρωτά του ὁ καλὸς ἐκείνος Ρίσλερ, πικρῶν μετὰ τὸν σύζυγόν του ὡς μετὰ πλαγγόνος, σφίγγων τὸν πώγωνα ἢ τὴν παρειὰν της, τριγυρίζων περὶ αὐτὴν μετὰ φωνῶν ἀνάρθρων «χοῦ! χοῦ!» ἢ προσβλέπων αὐτὴν μετὰ τοὺς χονδροὺς συγκεκινημένους ὀφθαλμούς του ὡς κύων φιλόστοργος καὶ εὐγνώμων! Ἦσχυνετο διὰ τὸν ἠλίθιον αὐτὸν ἔρωτα, ὅστις τὴν ἐξωμοῖτο πρὸς ἄθυρμα, πρὸς κομψοτέχνημα τι σκευοθήκης. Οἱ συγγενεῖς της δὲ τὴν ἐστενοχώρουν ἕνεκα τῶν ἀτόμων μετ' ὧν ἐπόθει αὐτὴ νὰ συναναστρέφεται καὶ εὐθὺς μετὰ τὸν γάμον της ἀπηλλάγη ἐν μέρει αὐτῶν ἐνοικίας πρὸς κατοικίαν των οἰκίσκον κείμενον εἰς Μοντρούζ. Διὰ τοῦ μέσου τούτου διέκοψεν ἀποτόμως τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς τοῦ κ. Σέβη μετὰ τὴν μακρὰν βεδιγκόταν του καὶ τὰς ἀτελευτήτους ἐπισκέψεις τῆς ἀγαθῆς κυρίας Σέβη, ἣς τὰς παλαιὰς ἐξείς τῆς ἀδολεσχίας καὶ τῆς ὀκνηρίας ἐξωγοῖνε ἢ ἐπᾶνδος τῆς εὐζωίας.

Ἡ Σιδωνία ἐπόθει ἐν ταυτῷ ν' ἀπομακρύνῃ ἐπίσης καὶ τοὺς Δελουπέιλ, ὧν ἡ γειτνίασις τὴν ἠνώχλει. Ἀλλ' ἡ συνοικία τοῦ Ἐλους ἦτο κεντρικὴ διὰ τὸν γηραιὸν ἠθοποιὸν ἕνεκα τῆς γειτνίασεως αὐτῆς μετὰ τῶν θεατρῶν τοῦ βουλευθάρτου· ἀπ' ἑτέρου ἡ Ποθητῆ ὡς πάντες οἱ διάγοντες βίον μεμονωμένον ἠγάπα ἐπιμόνως τὸν οἰκεῖον εἰς αὐτὴν ὄριζοντα, καὶ ἡ πένθιμος αὐλὴ της ἢ ζοφουμένη τὸν χειμῶνα ἀπὸ τῆς τετάρτης ὥρας ἐφάνετο αὐτῇ οἶονεῖ ὡς φίλη, ὡς πρόσωπον γνωστὸν, ὅπερ ὁ ἥλιος ἐφώτιζεν ἐνίοτε διὰ μειδιάματος πρὸς αὐτὴν ἀπειθυνομένου. Ἡ Σιδωνία μὴ δυναμένη ν' ἀπαλλαγῇ αὐτῶν, ἀπεφάσισε νὰ μὴ τοὺς ἴδῃ πλέον.

Ὁ βίος της ἐν συνόλῳ θὰ ἦτο πολὺ ἐρημικὸς καὶ μελαγχολικὸς ἀν' ἡ Κλαίρη Φρομῶν δὲν ἠθέλεν ἐνίοτε παρέχῃ αὐτῇ τὰ μέσα τῆς διασκέδασεως. Ὅσας δὲ τοῦτο συνέβαινε, ἢ ὄργῃ τὴν ἐκυρίευε, διότι ἀνελογίζετο καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν:

— Τὰ πάντα λοιπὸν θὰ μοῦ προέρχωνται ἐξ αὐτῆς!

Ὅτε δὲ κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ γεύματος ἀπεστέλλετο αὐτῇ ἐκ τοῦ ἀνωτέρου πατώματος τὸ εἰσιτήριο θεατροῦ θεάτρου, ἢ πρόσκλησις διὰ τὴν ἐσπέραν, ἐνῷ ἐνεδύετο χαίρουσα διότι ἐμελλε νὰ ἐπιδειχθῆ, ἄλλο τι δὲν ἐσκέπτετο εἰμὴ πῶς νὰ καταβάλλῃ τὴν ἀντίζηλόν της. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται εὐκαιρία καθίσταντο ἦδη σπάνια. Ὅσας ἐν τούτοις ὁ πάππος Γαρδινόνα μετέβαινε εἰς Παρισίους, πάντοτε αὐτὸς συνῆνον τὰς δύο οικογενεῖας. Ὅπως ἐξεγερθῆ ἢ εὐθυμία τοῦ γηραιῶ χωρικοῦ εἶχεν ἀνάγκην τῆς μικρᾶς Σιδωνίας, ἣν δὲν ἐπτόουν αἱ ἀστεϊότητες του. Προσεκάλει εἰς γεῦμα ἀμφοτέρω τὰ ζεύγη εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Φιλίππου, ὅπερ

προϋτίμα παντός άλλου, και ούτινος εγνώριζε τους διευθυντάς, τους υπηρέτας, τον οικονόμον, εδαπάνια αρκετά χρήματα και εκείθεν τους έφεραν εις θεωρείον ένφοκισμένον εκ των προτέρων έν τῷ θεάτρῳ τοῦ Κωμικοῦ Μελοδράματος ἢ τοῦ Παλαι-Ροαγιαλ.

Εἰς τὸ θέατρον ἐγέλα ἠγρῶς, ὡμίλει οἰκείως πρὸς τὰς ἐπιμελητρίδας τῶν θεωρείων ὅπως πρὸς τοὺς υπηρέτας τοῦ ἐστιατορίου τοῦ Φιλίπου, ἀπαιτῶν μεγαλοφῶνως ὑποπόδια διὰ τὰς κυρίας, κατὰ τὴν ἐξοδὸν δὲ ἤξιον νὰ λάβῃ αὐτὸς τὰ ἐπανωφόρια καὶ τὰς σιύρας τῶν κυριῶν πρὸ πάντων τῶν άλλων, ὡς νὰ ἦτο αὐτὸς ὁ μόνος έν τῷ θεάτρῳ εὐρισκόμενος ὀψίπλουτος τρεῖς ἑκατομμυριοῦχος.

Κατὰ τὰς ὕπασσῶν χυδαίας ταύτας διασκευάσεις, εἰς ἃς κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ σύζυγός της ἀπέφυγε νὰ παρευρίσκηται, ἡ Κλαίρη μετὰ τὴν συνήθη εὐθυκρισίαν της ἐνεδύετο κοσμίως καὶ ἔμεναν ἀπαρτηρητοί. Ἡ Σιδωνία ἀπεναντίας ἐπίδεικνύουσα τὴν πολυτελεῆ ἐνδυμασίαν της εἰς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ θεωρείου ἐγέλα ἐξ ὅλης καρδίας ἀκούουσα τὰς διηγήσεις τοῦ γέροντος, ἀγαλλιωσα διότι εἶχε κατέλθῃ ἀπὸ τὴν δευτέραν ἢ τρίτην σειρὰν τῶν θεωρείων, ἐνθα μετέβαινον ἄλλοτε, εἰς τὰ ὠραία ἐκεῖνα παρὰ τὸ προσκηνίον θεωρεῖα, τὰ διὰ κατόπτρων κεκοσμημένα, ὧν τὸ δι' ὀλοσηρικοῦ ἐπεστρωμένον ἐρεῖσμα ἐφαίνετο αὐτῇ καταλληλότατον πρὸς ἐπίδειξιν τῶν ἀνοικτοῦ χρώματος χειροκτίων της, τῶν ἐξ ἐλεφαντόδοντος διάπτρων της καὶ τοῦ κομποῦ βριπίδιου της. Ὁ χυδαῖος ὠραϊσμός τῶν δημοσίων καταστημάτων, τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα καὶ τὰ χρυσώματα τῶν τοιχοστρωσίων ἐφαίνοντο αὐτῇ, ὡς ἡ μόνη γνησία πολυτέλεια. Καὶ ἡγαλλία ἐπίδεικνυομένη έν τῷ μέσῳ αὐτῆς ὡς ἄνθος τεχνητὸν εκ χάρτου ἐντὸς ἀνθοδόχης εκ σύρματος.

Ἐσπέραν τινὰ κατὰ τὴν πράστασιν πολυκρότου δράματος έν τῷ θεάτρῳ τοῦ Παλαι-Ροαγιαλ μετὰ τῶν παρευρισκόμενων γυναικῶν, τῶν περιφῆμων ἐπὶ ἐπιπλάστῳ κάλλει, φερουσῶν εἰς τὴν κεφαλὴν μικροσκοπικοὺς πῖλους καὶ εἰς τὴν χεῖρα ὑπερμεγέθη βριπίδια, ὧν ἡ ἐψιμμιθιωμένη κεφαλή έν τῷ σκιάφῳ τῶν θεωρείων της κάτω σειρὰς διεκρίνετο ἐξέχουσα ἀπὸ τῆς ἡμικυκλοειδοῦς ἐντομῆς τοῦ στηθοδέσμου ὡς ἀορίστως ἐμψυχουμένη προσωπογραφία, ἡ στάσις της Σιδωνίας, ὁ καλλωπισμός της, ὁ τρόπος μετ' οὐ ἐγέλα καὶ ἐβλεπε παρατηρήθησαν σφόδρα. Πάντα τὰ έν τῇ κινήσει τοῦ θεάτρου δίοπτρα ὡσεὶ ὀδηγούμενα ὑπὸ μαγνητικοῦ βέβηματος ἐστράφησαν βαθμηδὸν πρὸς τὸ θεωρεῖον, έν ᾧ εὐρίσκητο. Ἡ Κλαίρη ἐπὶ τέλους ἐστενοχωρήθη, κρυφίως δὲ προσεκάλεσε τὸν κακῆ τύχη συνοδευόντα αὐτάς τὴν ἐσπέραν ἐκεῖ-

νην σύζυγόν της νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν της.

Ὁ Γεώργιος, νέος κομψός, εὐρισκόμενος ἐγγὺς τῆς Σιδωνίας ἐφαίνετο ὁ πραγματικὸς σύντροφός της, ένῶ ὀπισθεν τῶν ὀ Ρίσελερ γαλλῆσιος, κωθρός, ἐφαίνετο κατέχων τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ θέσιν πλησίον τῆς Κλαίρης Φρομών, ἥτις μετὰ τὴν σεμνὴν καὶ ἀπέριττον ἐνδυμασίαν της ὠμοῖαζε πρὸς ἐντιμον γυναικίαν παρευρισκόμενῃ ἀγνώστως έν τῷ χορῷ τοῦ θεάτρου τοῦ Μελοδράματος.

Ὅτε ἐξῆλθον, ἐκάτερος τῶν δύο συνεταίρων προσέφερε τὸν βραχίονα εἰς τὴν ἐγγὺς αὐτοῦ εὐρισκόμενῃ γυναικί. Μία τῶν ὑπηρετουσῶν έν τῷ θεάτρῳ γυναικῶν εἶπε πρὸς τὴν Σιδωνίαν ὁμιλοῦσα περὶ τοῦ Γεωργίου: «ὁ σύζυγός σας...» καὶ ἡ ὄψις της νεαρᾶς γυναικὸς ἀπήστραψεν ἐξ εὐχαριστήσεως.

Ὁ σύζυγός σας!

Ἐρκεσεν ἡ ἀπλή αὐτῇ λέξις ὅπως ἀναστατώσῃ τὴν ψυχὴν της, ὅπως ἀνακινήσῃ πᾶσαν ἐγκρυπτομένην έν τῷ βάθει τῆς καρδίας της κακίαν. Ἐνῶ διήρχοντο διὰ τῶν διαδρόμων καὶ τοῦ ἀναπαυτηρίου, ἐβλεπε τὸν Ρίσελερ καὶ τὴν κυρίαν Γεωργίου προηγουμένους αὐτῶν. Ἡ κομψότης της Κλαίρης ἐφαίνετο αὐτῇ ἐξαφανιζομένη, ἐκχυδαίζουμένη ὑπὸ τοῦ δυσκινήτου βεδίσματος τοῦ Ρίσελερ. Ἐλεγε καθ' ἑαυτὴν: «Πῶς πρέπει νὰ με ἀσχημίξῃ ὅταν περιπατῶμεν ἁμοῦ!...» Καὶ ἡ καρδία της ἐπαλλεν ἐπὶ τῇ ιδέᾳ τοῦ θελκτικοῦ, τοῦ εὐδίκιμονος ζεύγους, ὅπερ ἤθελεν ἀποτελέσῃ αὐτῇ καὶ ὁ Γεώργιος Φρομών, οὔτινος ὁ βραχίον ἐφικία ὑπὸ τὸν ἰδικόν της.

Τότε δὲ ἀφοῦ τὸ κυανοῦν ἶσχημα ἦλθε νὰ παραλάβῃ τοὺς Φρομών παρὰ τὸν πυλῶνα τοῦ θεάτρου, διὰ πρώτην φορὰν ἤρχισε νὰ συλλογίζεται ὅτι ἡ γυνὴ ἐκεῖνη ὅπωςδὴποτε εἶχε σφετερισθῇ τὴν θέσιν της καὶ ὅτι δικαίωμα της ἦτο νὰ προσπαθῆσῃ ὅπως τὴν ἀνακτήσῃ.

(Ἐπεταί συνέχεια)

ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ ΜΑΥΡΑ!

Μέσ' εἰς τῆς ζωῆς μου τὸν ἄγριον χειμῶνα,
Τὴν καλοσύνη νὰ φέρετε εἰς ἐμένα,
Μὲ δύο ματιαῖς σας, ἐσεῖς μορεῖτε μόνα,
Μάτια μου μαῦρα, γλυκὰ, χαριτωμένα!

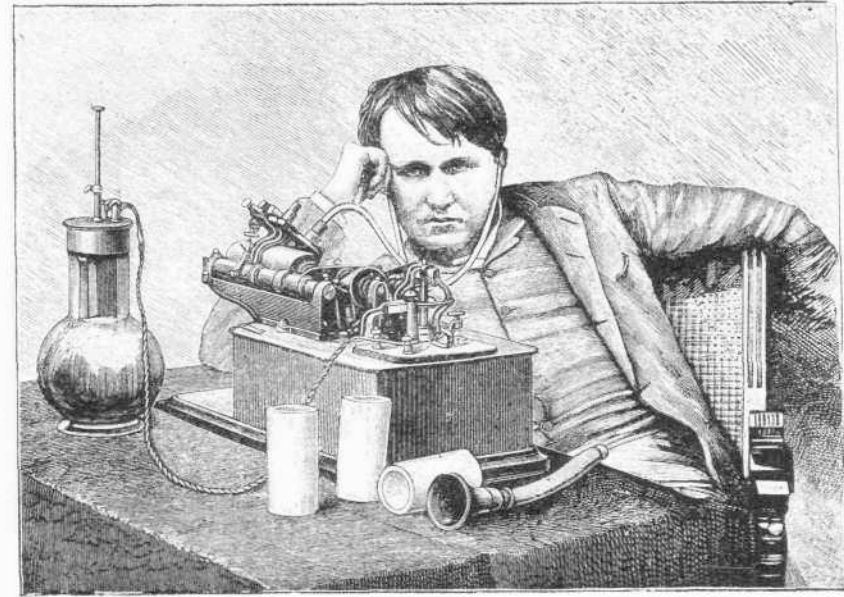
Δόστε τὸ φῶς σας εἰς τὸ σκοτισμένο νοῦ μου,
Δόστε τὴ φλόγα εἰς τὰ στήθη τὰ σθυσμένα,
Ἐσεῖς γενῆτε ἀστέρια τ' οὐρανοῦ μου,
Μάτια μου μαῦρα, γλυκὰ, χαριτωμένα!

Σεῖς φερέτε μου τὴν εὐτυχία πίσω,
Καὶ κάνετε με—σὰν ἴσθε—δακρυσιμένα,
Νὰ σας πιστέψω καὶ νὰ σας ἀγαπήσω,
Μάτια μου μαῦρα, γλυκὰ, χαριτωμένα!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ο ΝΕΩΤΑΤΟΣ ΦΩΝΟΓΡΑΦΟΣ

Πρὸ δώδεκα ἢ πεντεκαίδεκα ἐτῶν ὁ Ἐδισον ὅστις δὲν εἶχε τότε τὴν κολοσσιαίαν σημερινὴν του φήμην, ἐφεύρισκε τὸν φωνογράφον. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτῆ εἶχε μείνῃ ἀτελής ὁ φωνογράφος δὲν παρήγεν ἢ ἀτελεῖ καὶ ἀβέβηια ἀποτελέσματα καὶ ἐφαίνετο ἀντικείμενον περιεργίας μᾶλλον ἢ δυνατῆς χρήσεως. Ἄλλ' ὁ ἐφευρέτης, καίπερ ἀσχολούμενος εἰς σπουδαιοτάτας ἐργασίας, εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς χρησιμώτερον, οικονομικώτερον καὶ ἀσφαλέστερον, δὲν ἐλησμόνει ὅμως καὶ τὸν φωνογράφον του. Εἰργάσθη πάλιν εἰς αὐτόν, τὸν ἐτελειοποίησε, οὐχὶ δὲ πρὸ πολλοῦ παρουσίασε τὸ νέον τοῦτο ὄργανον εἰς τὴν γαλλικὴν ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, ἥτις τὸ ἐδέχθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Ὁ νέος φωνογράφος τοῦ Ἐδισον συνίσταται ἐξ ἐνὸς κυλίνδρου ἐξ ὀρειχάλκου ἐπικειμένου ἐπὶ κεντρικοῦ ἄξονος, τὸν ὁποῖον ἠλεκτρικὸν κινητήριον κινεῖ περιστροφικῶς ταχύτατα. Ἐντὸς τοῦ κυλίνδρου τούτου εἰσάγεται σωλὴν κοῖλος εκ κηροῦ ὅστις δέχεται τὰς ἠχηρὰς δονήσεις. Ἡ διάμετρος τοῦ κηρίνου σωλῆνος ποικίλλει ἀπὸ δύο καὶ ἡμίσεως ἑκατοστομέτρων μέχρι δέκα. Ὑπεράνω τοῦ κυλίνδρου ὑπάρχει εἰδὸς τι κέρατος, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ βάθος ὑπάρχει διάφραγμα λεπτότατον μεταλλινόν, φέρον ἀκίδα ὀξείαν θίγουσαν τὸν κηρίνον κυλίνδρον. Κωνοειδὲς ἀκουστικὸν κέρας ἀνοίγεται ἄνω τοῦ διαφράγματος ἵνα ἐνδυναμώσῃ τὴν φωνὴν καὶ καταστήσῃ ἐντονωτέρας τὰς δονήσεις αὐτῆς. Ὅταν ὁμιλῇ τις ἐντὸς τοῦ κωνοειδοῦς ἀκουστικοῦ κέρατος ἠχη-

τὸν δεύτερον ὑπάρχει ἡ δονητικὴ μεμβράνη εκ δέρματος. Ὅταν θέλωμεν νὰ τυπώσωμεν τὸν λόγον ὁμιλοῦμεν ἐνώπιον τοῦ ἀκουστικοῦ κώνου τὰ διαφράγματα δονοῦνται ὑπὸ τῶν ἠχῶν καὶ ἡ χαλυβδίνη ἀκία ἀποτυπώνει τὰς δονήσεις αὐτάς ὡς κοιλώματα ἐπὶ τοῦ κηρίνου κυλίνδρου. Ὁ κυλίνδρος λοιπὸν οὗτος ἀποτελεῖ εἶδος ἐπιστολῆς ὁμιλοῦσης καὶ ἐγκεχωρημένης, τὴν ὁποῖαν δυνάμεθα νὰ ἀποστείλωμεν μακρὰν ἐντὸς θήκης ὡς ἀποστέλλομεν, π. χ. ταχυδρομικὸν δέμα. Εἰς τὸ μέρος ὅπου στέλλεται, ὁ κήρινος οὗτος κύλινδρος δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐντὸς τοῦ ὀρειχάλκινου κυλίνδρου ἄλλου φωνογράφου ἔχοντος ὅμως διαστάσεις ἀκριβῶς ἴσας, καὶ τὸν ὁποῖον τῇ βοηθείᾳ κλίμακος φερούσης βαθμούς, καὶ ἐπικεκολλημένης ἐπὶ τοῦ μεταλλίνο κυλίνδρου δυ-

νάμεθα να τοποθετήσωμεν ακριβώς εις τὴν θέσιν κατεῖχεν ἐπὶ τοῦ κυλίνδρου τοῦ ἐντυποῦντος τὸν λόγον ὄργανου.

Ὁ φωνογράφος ὁ δεχόμενος ἢ ὁ ἀναπαράγων τὸν λόγον κινεῖται δι' ἠλεκτρικοῦ κινητηρίου καὶ αἱ δονήσεις τοῦ διαφράγματος, ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀκίδος τῆς πιπτούσης καὶ ἐγειρομένης, καθόσον διέρχεται ὑπεράνω ἐξογκώματος ἢ κοιλωμάτος τοῦ κηρίνου κυλίνδρου, ἀναπαράγουσιν ἀκριβῶς τοὺς ἤχους οἵτινες προσέπεσον ἐπὶ τοῦ φωνογράφου τοῦ δοχέως τοῦ λόγου.) Ὁ τελειοποιηθεὶς φωνογράφος τοῦ *Ἐδισον, ἀναπαράγει ἀκριβῶς οὐ μόνον τοὺς ἤχους, οἵτινες ἐκίνησαν τὴν ἀκίδα, ἀλλὰ καὶ τοὺς τόνους τῆς φωνῆς ὡσαύτως, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς μεμβράνης. Ποῖον ἔσται τὸ μέλλον τοῦ ἐργαλείου αὐτοῦ τοῦ τοσοῦτον περιέργου; Δὲν τὸ γνωρίζομεν ἀκόμη· ἀλλὰ καίπερ μὴ προβαίνοντες τόσον ὅσον τινὲς ἐκ τῶν συναδέλφων, οἵτινες βλέπουσιν ἤδη τὰ ταχυδρομεία πλήρη φωνογραφήματων στελλομένων, νομίζομεν ὅτι ἡ πρώτη ὠφέλιμος αὐτοῦ χρῆσις ἔσται ἢ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν στενογράφων.

Φαίνεται ὡσαύτως προωρισμένους εἰς ἰδίαν ὄλως χρῆσιν, εἰς τὸ νὰ ἀναπαράγῃ λόγον ἐκφωνηθέντα καὶ στελλόμενον φωνογραφικῶς. Ὑποθέσωμεν ὅτι βῆτωρ ἄγγλος ἢ ἀμερικανός, στέλλει τὸ ἀκριβὲς κείμενον τοῦ λόγου του δι' ἐκτυπώσεως φωνογράφου ἐπὶ κυλίνδρου. Ὁ κύλινδρος οὗτος τεθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀναπαράγου φωνογράφου καὶ κινούμενος ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ κινητηρίου θὰ ἐπανκλήσῃ τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ἀνθρώπος τις ἀκούων δύναται νὰ συνθέσῃ ἀμέσως διὰ τυπογραφικῶν χαρακτῆρων.

Τοιοῦτος ὁ φωνογράφος, δι' οὗ δύναμεθα οὐ μόνον νὰ ἠμιλώμεν ἐξ ἀποστάσεως, ὡς διὰ τοῦ τηλεφώνου, ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρῶμεν ἀποτετυπωμένον τὸν λόγον, καὶ νὰ ἀκούωμεν ἐν Εὐρώπῃ τὸν λόγον ῥήτορος τῆς Νέας Ὑόρκης μὲ τὸν τόνον καὶ τὰς κάμψεις τῆς φωνῆς του.

Δικαίως ἐρρέθη ὅτι τὸ ὄργανον τοῦ *Ἐδισον θὰ διατηρῆ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν φωνὴν τῶν ἀποθανόντων, καὶ βεβαίως θὰ εἶναι τι θαυμάσιον νὰ ἀκούωμεν πολὺν χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τὴν φωνὴν ἀνδρὸς ἐξόχου ἢ συγγενοῦς προσφιλοῦς. Θὰ διατηρῶμεν τότε τοὺς κηρίνους κυλίνδρους, ὡς διατηροῦμεν σήμερον τὰ αὐτόγραφα, καὶ βεβαίως θὰ γείνωσι βιβλιοθήκαι ἢ καὶ εἰδικὰ μουσεῖα διὰ τοιαύτας συλλογὰς.

(Μετάφρασις)

ψ.

1) Ἡ ἐν σελίδι 155 εἰκὼν παριστᾷ τὸν *Ἐδισον ἀκρωμένον τοὺς διὰ τοῦ φωνογράφου ἀναπαράγομένους ἤχους.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΒΟΜΒΑΗΣ

Μοῦ ἐκάματε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ γυρέψετε «τίποτε ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἐν Ἰνδία βίον». Ὅριστε μιὰ μικρὴ περιγραφή τῆς Βομβάης. Ἴσως ἔπρεπε νὰ σᾶς τὴν δώσω πρὸ πολλοῦ. Μὰ ἔλα δὲ πού ἐμεῖς οἱ Ῥωμηοὶ θέλομε νὰ τὰ φτεῖάνομε ὅλα τοῦ πρώτου νεροῦ, μὴ τυχῆ καὶ δὲν τὰ παραλάβῃ ἡ ἀθανασία ἐς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς! Καὶ ἂν πάρουμε τὸ κονδύλι στὸ χέρι, πρέπει καὶ καλὰ νὰ γράψουμε μὲ ἓνα ὄρος δεσποτάδικον, μιὰ προσφώνησι ἐς τοὺς αἰῶνας ποῦ θάλλθουν, καὶ ὄχι ἓνα ἀπλό γράμμα ἐς τοὺς φίλους! Κ' ἐτῆς μὲ τὸ νὰ μὴ μπορούσα νὰ γράψω σὲ τέτοια γλώσσα, δὲν σᾶς ἔγραφα τίποτε! Τώρα ὅμως, ποῦ ἐκοπιᾶσθε ἐστὸ φτωχικό μου, πρέπει νὰ σᾶς εὐχαριστήσω μὲ τὸ βρεσκάμενο.

Γιὰ νὰ μπορέσω νὰ κάμω μιὰ σωστὴ περιγραφή πρέπει νὰ γυρίσω μερικὰ χρόνια πίσω, τότες ποῦ πρωτοεῖδα τὸν τόπο.— Ἡ πρώτη ἐντύπωσι εἶνε καὶ ἡ ζωηρότερη.

Λοιπὸν ἂν ἐπρωτοβγήκα ἐστὴν Βομβάη ἦταν Γενάρης ἐφταμισυ ὄρες βράδυ, καὶ θερροῦσα πῶς ἔβλεπα ὄνειρο. Κᾶτι δρόμοι τρεῖς φορὲς πλατύτεροι ἀπ' τὴν δὲδὸ Στακίου, στολισμένοι μὲ δένδρα ποῦ δὲν εἶδαν ποτὲς τοὺς φθινόπωρο, καὶ ποῦ καὶ ποῦ θεόρκα γοθηκὰ χτίρια καταφωτισμένα, ποῦ ἔλεγεσ καὶ ἐκάννε πανηγύρι δὴ πέρα. Ὅσο πήγαιν τὸσο παρᾶξεν ἦταν ἡ θέα· ἀπὸ τῆ μιᾶ μεριά θάλασσα, ἐστὸ πλάγι σιδηροδρόμοι, ἐπειτα ὁ δρόμος ποῦ πήγαίνα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἓνα μεγάλο περιβόλι μὲ ἀψηλοὺς τοίχους ποῦ δὲν ἔβλεπεσ παρὰ τὰ δένδρα, κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ καπνὸ καὶ φλόγες! Τὶ νὰ ἦταν ἐδῶ πέρα! Μὲ τὰ ἴλιγα ἐγγλέζικὰ τοῦ Μουσουλμάνος ἀμὰξᾶς μοῦ ἐξήγησε πῶς ἦταν τὸ Ἰνδικόν— νεκροταφεῖο νὰ τὸ πούμε δὲν ταιριάζει, ἄς τὸ πούμε νεκροκαυστεῖο, — ἴσα ἴσα κοντὰ ἐστὴ θάλασσα, γιὰ νὰ ρίχνουν τὴ στάχτη τῶν νεκρῶν μέσα. Περνῶντας ἀπὸ πλεῖον κοντὰ μ' ἐχτύπησε καὶ μιὰ μυρωδιὰ «πριζόλας» ποῦ μ' ἐκάμει πολὺ κακό, πλειότερον ἀπ' ὅλες τὲς φουρτοῦνες τοῦ τζαϊειδιοῦ μου.

Σὰν ἐπέρασα αὐτὸ τὸ περιβόλι εὐρέθηκα ἀνάμεσα ἐς τὰ δένδρα ἐκεῖνα ποῦ βλέπομε ζωγραφισμένα καμμιά φορὰ, ἀψηλὰ καὶ λιγερά ἂν κοπέλες, καὶ τὰ πλακτεῖα φύλλα τους ἀπάνω ἀπάνω, ποῦ ἀνάμεσα τους ἐλάμπανε τ' ἀστέρια ἂν διακάντικ, μὲ τὴ μαλακὴ ἐκείνη λάμψι ποῦ μόνο ἐστὸ μεσημβρινὰ τοῦτα κλιμακτὰ ἔχει ὁ οὐρανός.

Νὰ μὴ τὰ πολυλογῶ εἴπακα σπῆτι ἐς τὸ ἐνός Ἑγγλέζου φίλου ποῦ μὲ φιλοξενούσε. Τὰ λένε μπουγκάλα ἐδῶ τὰ σπίτια τους. Μεγάλες πε-

ριοχὲς γεμάτες δένδρα καὶ λουλούδια, καὶ ἐστὴ μέση τὰ σπίτια μὲ ἓνα πάτωμα, εὐρύχωρος κάμαρες, καὶ βεράνδες (ἐξώστες) ὀλοτρόγυρα. Ἐγὼ τὴν ἡμῶν ὄχι μόνο κουρασμένος, ἀλλὰ καὶ ὀδωμένος μουσικίδι, ἐπειδὴ ἐκάμα τὴν τρέλλα νὰ ἀνέθω τρία σκαλοπάτια κομμάτι βιαστικὰ, πράγμα ποῦ δὲν τὸ ἐξανάκαμα ὕστερα. Ἀλλ' εἶχε μιὰ καρέγλα ἐστὴ βεράνδα ποῦ μοῦ ἔδωσε κομμάτι ἀνάπαυσι, ἄς ἦνε καλὰ ὁ φίλος μου ποῦ μοῦ ἔδειξε πῶς νὰ καθήσω. Ἦτανε βαθεῖα, χαμηλὴ καρέγλα μὲ δύο μακρὰ σκέλια ποῦ ἐξεῖχαν ἐριζόντια. Καθίζεις λοιπὸν καὶ ἀπλόγεις τὰ πόδια σου ἀπάνω στὰ σκέλια· ἂν ἦνε παραπολλὴ ζέστη ἔρχεται καὶ ἓνας μαῦρος ἀπὸ πίσω σου καὶ σὲ ἀερίζει.

Ἐστὸ τραπέζι τοῦ ὁ φίλος μοῦ ἔβγαλε τὰ βροσπίτια τοῦ ἂν νὰ πέφτανε ἐξω τὰ χιόνια· περιμένα κ' ἐγὼ νὰ φάγω ἰνδικὸ φαγεῖ, ἀλλὰ γλιγῶρα ἔμαθα πῶς ὀλίγα εἶνε τὰ Ἰνδικὰ πράγματα ποῦ ἐπῆραν οἱ Ἑγγλέζοι ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς. Εὐοχῆες ἀνθρώπους νὰ σοῦ μιμηθοῦν ξένα! Νὰ ἦταν Ῥωμηοὶ, ἴσως!

Μέσα ἐστὸ σπῆτι δὲν εἶδα τίποτε καινούργιο ἢ παρᾶξενον, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀμέτρητους ὑπηρετές. Κάθε τι ποῦ χρειάζεσαι, καὶ ἓνας ὑπηρετής! Μαγειροσ, παραμάγειροσ, ἀλογάς, ἀμὰξᾶδες, σκυλάς, πλύστης, κενδηλανάφτης (δὲν χορατεῖω), σκουπιστής, ὡς καὶ μιὰ γυναίκα γιὰ νὰ κουβαλῇ τὲς ἀκαθαρσίες ἐστὴν πόρτα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἄλλοσ νὰ τὲς ρίχνει ἐστὴ θάλασσα! Σωστὸ ὑπουργεῖο. Τὸ ἄλλο παρᾶξενον ποῦ βρῆκα ἐστὸ σπίτια μέσα (ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐστὸ μεγάλη σπίτια ποῦ εἶνε κομμάτι ἐξω ἀπὸ τὴν πόλι), ἦταν τὰ—φειδιὰ! Ἐφριζα ἂν τὸ ἀκουσα! Ἡμπορεῖς νὰ πατήσης ἐστὰ καλὰ καθούμενα μιὰ κόθρα, καὶ σὲ δύο ὄρες μέσα (τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου)— addio! Στὴν ἐποχὴν μάλιστα τῶν βροχῶν ποῦ μπαίνει νερὸ ἐστὲς φωλιές τους, ἔρχονται μὲσ' ἐστὰ σκλόνια τὸ βράδυ βράδυ νὰ στεγνώσουν! Εἶνε ἀλήθεια πῶς οἱ Εὐρωπαϊοὶ πολὺ σπάνια παθαίνουν· οἱ δυστυχεῖς ἐπιτόπιοι ὅμως, ποῦ περιπατοῦν ζυπόδλυτοι, φεύγουν πέντε δέκα τὸ χρόνο. Κ' ἐδῶ δὲν εἶνε τίποτε ἐστὸ ἐσωτερικὸ πεθάνου 15,000 τὸ χρόνο ἀπὸ δάγκωμα φειδιῶν, καὶ ἡ Κυβέρνησις δίνει περίπου μιὰ δρακμῆ τὸ κεφάλι γιὰ κάθε σκοτωμένο φειδι, ἀλλ' εἶνε τὸ ἴδιο ἂν νὰ γυρεύης νὰ ἐξολοθρέψης τοὺς ψύλλους ἐστὰ μέρη μας!

Ἄς ἐβγομε ἐξω τὰ ἴλιγα.

Ἡ Βομβάη εἶνε νησί μὲ σχῆμα γάτας στεκάμενης, ἀλλὰ μὲ δύο ποδάκια! Ἀπάνω ἐστὴν οὐρὰ τῆς (Malabar Hill) εἶνε ἡ κατοικία τῶν ἀφεντάδων, στὸ πρισινὸ πόδι τῆς (Colaba) οἱ στρατῶνες, καὶ ἀνάμεσα ἓνας κύλπος ποῦ εἶνε μιὰ χαρὰ νὰ τὸν κυττάξης, μάλιστα ἂν δὲν εἶνε σύννεφα, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ Σεπτέμβριο ὡς

τὸν Ἰούνιο! Ἡ καθαυτὸ πόλις εἶνε ἀπάνω στὸ μπρὶ τῆς γάτας· ἀλλὰ ἐκεῖ θὰ πάμε κατοπί. Ἄς μείνομε κομμάτι ἀκόμα ἄπάνω ἐστὴν οὐρὰ, νὰ δούμε τὸν κόλπο ἄς ἀνέθωμε ἴλιγαί, νὰ βλέπομε καὶ τὲς δύο θάλασσες. Τὶ ἔκτασι, καὶ τί μορφιά! Τὰ τροπικὰ ἐκεῖνα δένδρα, σκορπισμένα ἀπάνω ἐστὴ γάτα, τὰ μεγάλα χτίρια ἀντίκρου, κατὰ τὸ πρισινὸ πόδι, ἡ ἡσυχὴ θάλασσα, τὰ βουνὰ τῆς ἡπείρου παραπέρα, πίσω ἀπ' τὸ νησί, σωστὸ ἀμφιθέατρο! Ποῦ ὅμως ἡ ζωὴ καὶ ἡ γλύκα τῆς δικῆς μας χώρας! Ἐδῶ ἡ φύσις μισοκοιμάται, καὶ ἂν πλακώση καὶ ὁ ἥλιος, ναρκόνετσι ὅλως διόλου. Τὰ καυμένα τὰ χορτάρια ἔχουν γείνη φρύγανα πρὸ πολλοῦ. Οἱ περιβολαρίδες δὲν προσφθαίνου νὰ ποτιζοῦν. Ὄπου ν' ἀνοίξουν πάλι οἱ καταρράχταις τοῦ οὐρανοῦ τὸν Ἰούνιο, καὶ γεμίση ὁ κόσμος ζωὴ καὶ πρασιναδά. Καὶ τότες πάλι εἶνε τόση ὑγρασία, ποῦ καταντᾷ νὰ φυτρῶνον μανιτάρια ἐστὰ πόδηματά σου, ἂν δὲν σκουπισθοῦν δύο τρεῖς μέρες. Ὁ κόσμος πνίγεται ἀπ' τὴ ζέστη, καὶ οἱ κάτοικοι ἀνάθωνε μαγκάλια γιὰ νὰ στεγνώσουν τὰ σινδόνιά τους. Ἀλλ' ἄς ἔλθομε ἐστὴν οὐρὰ πάλι. Ἐκεῖ λοιπὸν ποῦ στέκεσαι καὶ θαυμάζεις τὴν ὄμορφη ἐκείνη θεά, ἐξαφνα ἓνα κοπάδι μεγάλα ὄρνια σηκώνονται ἂν ἓνα σύννεφο ἀπὸ τὰ δένδρα ἐκεῖ κάτω, καὶ στρεφογυρίζουν ἐστὸν ἀέρα πετώντας κατὰ τὴν περιοχὴ ἐκείνη πρὸς τ' ἀριστερά. Εἶδαν Παρσῆδικὸ λειψανο, ποῦ τὸ φέρνου νὰ τὸ βάλουν ἀπάνω σὲ μιὰ σκᾶρα κτισμένη μέσα σ' ἓνα ἀσκέπαστο πύργο, (τὸν Πύργο τῆς Σιωπῆς) γιὰ νὰ τὸ φάνε τὰ ὄρνια, καὶ ὕστερα νὰ πάρουν τὰ κόκκαλά του καὶ νὰ τὰ βρῖξουν μέσα ἐστὸν πηγάδι ἐστὸ πλάγι.

Οἱ Παρσῆδες εἶνε Πυρολάτραι ἀπόγονοι τοῦ Ἀραξέρη, καὶ κατασταλάζην ἐκεῖ κάτω πολὺ χρόνια τώρα. Καλοκαμωμένοι ἀνθρώποι, ζυπνοὶ καὶ πλούσιοι. Ζοῦν σχεδὸν ἂν Εὐρωπαῖοι, καὶ τὰ ἐνδύματά τους δὲν διαφέρουν πολὺ ἀπὸ τὰ δικὰ μας τὰ στενά. Εἶνε ὅμως μικρὴ κοινότης, καὶ τοῦτη σχεδὸν ὅλη ἐστὴ Βομβάη μέσα. Ἡ Παρσῆδισος εἶνε καὶ αὐτὲς νόστιμες, καὶ μερικὲς μάλιστα πολὺ ὄμορφες. Μορφιά ὅμως χωρὶς καμμιά ζωηρότητα. Εἶνε καὶ αὐτὲς ἂν τὴ φύσι τριγύρω τους. Ἐνδύνονται κομμάτι ἂν Τούρκισσες, ἀλλὰ πλεῖον χαριτωμένα, καὶ δὲν σκεπαζοῦν τὸ πρόσωπό τους.

Ἰνδὲς πλούσιες δὲν βλέπεις ἐδῶ, γιὰ τὶ τοῦτες κρύβονται ἂν τὲς Τούρκισσες. Ἡ φτωχὴ ὅμως φαίνονται ἐστὸν δρόμο, καὶ δουλεύου ἂν ἀνδρες, καὶ καλλίτερα. Χρῶμα, καθὼς ὅλοι οἱ Ἰνδοί, ἀπὸ τὸ βαθὺ λαδί ὡς τὸ μαῦρο, λιγερές, σβέλτες, μὲ στήθια ἴσια καὶ γεμάτα, καὶ ἓνα μακρὸ κομμάτι κόκκινο πανὶ ἀπάνω τους ποῦ τὸ ἔχουν βαλμένο μὲ ἓνα τέτοιον τρόπο ποῦ θαρρεῖ πῶς βλέπεις μὲ τὴν ἀλήθεια ἑλληνικὰ ἀ-

γάλατα βαμμένα με μαύρη και κόκκινη! Πώς τὸ βάζουν αὐτὸ τὸ κουρέλλι, μιὰ γύρω στὴ μέση, μιὰ κάτω και κατόπι ἐπὶ κεφάλι και ἐπὶ ὤμο, — αὐτὲς τὸ ξέρουν. Ἐλησμόνησα τὸ γελέκι τους, πού τους σκεπάζει μόνο τὰ μισὰ πλευρὰ, και κάμνει τὰ σκληρὰ στήθια τους ἀκόμη πλεῖο στρογγυλά. Γιὰ τὰ θετέ αν ἡ Εὐρωπαϊκές ἐνδύουσταν ἐτζι, θὰ εἶχαμε Πραξιτέλιδες πάλι!

Οἱ ἄνδρες τους (και τώρα ἀς πάμε ἐστὴν καθυαυτὸ Ἰνδικὴ πόλι), εἶνε και αὐτοὶ ντυμένοι ταιριαστά με τὲς γυναῖκες; ἀλλὰ πρέπει νὰ πῶ πῶς τοῦτοι δὲν ἔχουν τὴ χάρι τῶν προγόνων μας, αν και μού ἔκαμαν ἐντύπωσι τὰ βωμέηκα χαρακτηριστικά τους.

Ἡ ζωὴ τους εἶνε ἀπλότατη. Τρῶνε βίξι και πωρικά, και δὲν πίνουν παρὰ νερό και γάλα. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶνε γραμματισμένοι, και ἀπ' τὸ πανεπιστήμιο μάλιστα; ἀλλὰ οἱ πλειότεροι ξύλα ἀπελέκητα Κατοικοῦν ἄν τὲς σαρδέλες παστωμένοι. Και εἶνε θάμμα πῶς δὲν ἐρχεται συχνότερα ἢ χολέρα νὰ τους ξεπαστρένη; γιατί στὴν καθαριότητα δὲν θὰ πάρουν ποτέ τὸ βραβεῖο. Ἐχουν σὲ κάθε γειτονιά και ἀπὸ ἓνα ἐκτεταμένο χαβούζι, ἐκεῖ μέσα πλένουνται κάθε πρωὶ ἄν τους εὐλογᾷ ὁ Βραχμανὸς παπᾶς τους, πλένουν τὰ βούχά τους, και πίνουν κιάλας! Οἱ παπάδες τους ἔχουν μεγάλο χάρι. Ὀλιγώτερη ἀξιοπρέπεια δὲν εἶδα! Ἀλλὰ πῶς τόπος νὰ σὰς τὰ λέγω! Και πῶς τόπος και καιρός νὰ σὰς ἐξηγῶ και τὲς ἀμέτρητες φυλὲς τους, (casts). Κάθε ἐπάγγελμα και φυλὴ ἢ τέσσερες μεγάλες φυλὲς εἶνε τῶν ἱερωμένων, τῶν στρατιωτῶν, τῶν πρκαμματουτάδων, και τῶν κοινῶν δουλευτάδων. Ἡ μιὰ φυλὴ δὲν ἀνακατεῦεται ποτέ με τὴν ἄλλη.

Οἱ δρόμοι κακορρίζικοι. Τὰ σπίτια και τὰ παζάρια χειρότερα και ἀπὸ τὰ τούρκικα. Παρκατῶ ὅμως, πρὸς τὸ πόδι τῆς γάτας, εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸ μέρος πού ἐπέρασσα ἄν πρωτόφθασα, εἶνε ἄλλο πράγμα. Οὔτε ἐστὴν Ἀγγλία δὲν βλέπεις τέτοιες πόλεις. Δὲν λέγω τίποτε γιὰ τὴν ἐμπορικὴ κίνησι πού κάνει τὴ Βομβάη δευτέρη Καλλκούττα, γιατί φοβοῦμαι πῶς μισοθαρηθῆκατε.

Πρέπει ὅμως νὰ πῶ δυὸ λόγια ἀκόμη γιὰ τὸν χαρακτήρα και τὰ ἔθιμα τῶν ἀνθρώπων ἐδῶ. Καθὼς εἶπα, εἶνε ἀπλότατοι ἐστὴν ζωὴ τους. Μόνο ἄν πανδρεύουν κανένα γιου τους ἀνοίγουν τὲς πόρτες τους και ἀναβγουν χιλιάδες λαμπάδες. Τὸ πλοῦτος καθένος λογαριάζεται κατὰ τὲς λαμπάδες τοῦ γιουῦ του.

Ἡ θρησκεία τους εἶνε μιὰ ἀπέραντη εἰδωλολατρεία. Ἐγὼ νὰ σὰς πῶ ἀμφιβάλλω αν ξέρουν κ' αὐτοὶ τι θεὸ λατρεύουν. Οἱ μεγαλύτεροι θεοὶ τους εἶνε, καθὼς θὰ ξέρετε ὁ Βράμας (Δημιουργ-

γός), ὁ Βισνοῦ (Συντηρητής), και ὁ Σίβας (Ἐξολοθρευτής), και ἔχουν και οἱ τρεῖς ἀπὸ μιὰ θεὰ νὰ τους βνηθᾷ ἐστὴ δουλεῖα τους: τὴν Σαρասουατή, τὴν Λαξμῆ, και τὴν Παρβατῆ. Ἀφίνω τους ἀμέτρητους θεοὺς και θεᾶς τοῦ νεροῦ, τοῦ ἀνέμου, τῆς φωτιᾶς, τοῦ πολέμου κτλ κτλ.

Καθὼς ἐς ὅλη τὴν Ἰνδική, ἐτσι κ' ἐδῶ βλέπετε πολλοὺς Μουσουλμάνους. Ἡ ζωὴ τους και ὁ χαρακτήρας τους εἶνε ἀπάνω-κάτω τὰ ἴδια ἄν τῶν Ἰνδῶν, ἴσως κομμάτι πλεῖο δραστήριοι.

Πολλὲς φορὲς ἐπέκθηκα αν οἱ Ἰνδοὶ εἶνε εὐχαριστημένοι με τοὺς Ἑγγλέζους, ἢ ὄχι; και δὲν μπορῶ ἀκόμη νὰ πῶ γιὰ τὴν πονηριά μας περνοῦν κ' ἐμᾶς. Εἶνε μέλι και γάλα μαζύ τους, μὰ πῶ και πῶ βλέπει κανεὶς παράξενα σημάδια τῆς καρδίας τους, και δὲν τους πολυμπίστεύομαι. Τὸ λάθος τῶν Ἑγγλέζων εἶνε πῶς τους μεταχειρίζονται με τὸ συνειθισμένο τους ἀγέρωχο, ἀλλὰ και οἱ Ἰνδοὶ πάλι φέρνονται ἄν νὰ μὴ τους ἀξίξῃ καλλίτερη τύχη.

Ἄν ἔχετε ὄρεξι νὰ μάθετε γιὰ τὴ φιλολογία τους, τὴν ποίησί τους, τὴ θρησκεία, τὲς φυλὲς, κτλ. κτλ. δὲν θὰ βρῆτε καλλίτερο βιβλίον ἀπὸ τὴν Ἱστορία τῶν Ἰνδῶν τοῦ Elphinstone.

Ἀκόμη δυὸ λόγια και ἑτέλειωσα. Τὸ κλίμα εἶνε ἄθλιο. Ὅταν φθάσῃς ἐστὴ Βομβάη ἄν ὄρνεις, και δὲν ξιδρόνεις παρὰ ἄν φύγῃς; ἢ χειρότερες ἀρρώστειες εἶνε τὸ σικότι, ὁ τυφοειδὴς πυρετὸς και ἡ χολέρα. Πολλοὺς Εὐρωπαϊκοὺς θερίζει και ἢ ἀποπληξία τῆς ζέστης, ἀλλ' ἢ ζέστη τούτη εἶνε δυὸ λογίων: ἀπ' ἐξω (τοῦ ἡλίου), και ἀπὸ μέσα (τοῦ οὐρακίου).

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Πρὸς φίλην.

Ἐάν ἡ ἀγάπη σου δὲν φθάνει μέχρι τοῦ νὰ χωρῇ τὰς ἐλλείψεις μου, εἰς τί μου χρησιμεύει ἢ φιλία σου; Ἐάν ἡμῆν τέλειος, δὲν εἶχα ἀνάγκην τῆς ἀγάπης και τῆς ἐκτιμήσεώς σου. Ἡ πρώτη τυχοῦσα ἡδύνατο νὰ σὲ ἀναπληρώσῃ. Ἡ μήπως φρονεῖς ὅτι εἶσαι τέλειος σύ; και πιστεύεις ὅτι εἶμαι φίλος σου, διότι δὲν ἔχεις παρὰ μόνον προτερήματα, κανέν δὲ ἐλάττωμα; Δὲν ἀγαπῶ ἀνθρωπον ὅστις δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐπισκεΐας τινός, ἀγαθότητος, συμπαθείας. Σὲ ἀγαπῶ διότι πολλάκις ἐδοκίμασα ἐπὶ σοῦ τὴν ἀγαθὴν μου καρδίαν, τὴν εὐμένειάν μου, αὐτὴν τὴν γενναιοφροσύνην μου. Ἐμὲ αὐτὸν ἀγαπῶ ἐν σοί. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀληθὴς ἔρωσ, ἢ ἀληθὴς φιλία. Συγχωροῦσα τὰς ἐλλείψεις μου, ἀνυψώνεις σεαυτὴν, ἀκονίζεις τὴν ἰσχύν σου ἐπάνω εἰς τὴν ἀδυναμίαν μου, κτυπᾷς με τὸν γάλοβα τὸν γάλοκα, οἱ δὲ ἐκπεμπόμενοι σπινθήρες φωτίζουν τὴν ὠραιότητα τῆς ψυχῆς σου.

Alexandre Weil.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

ΕΓΧΕΙΡΗΣΙΣ ΕΠΙ ΥΠΝΩΤΙΣΘΕΙΩΣΗΣ

Αἱ ἐφαρμογαὶ τοῦ ὑπνωτισμοῦ ἐν τῇ χειρουργικῇ εἶνε εἰσέτι λίαν περιορισμέναι. Τοιαύτη τις ἐφαρμογὴ ἐγένετο πρό τινας ἐν παρισινῷ νοσοκομείῳ, ἠτις προσέκλεσε τὴν προσοχὴν τῆς γαλλικῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ἡ ὑποστάσι τὴν ἐγχείρησιν εἶνε γυνὴ εἰκοσιπενταετής. Μικρὴ ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς εἰσόδου τῆς εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἐνῶ συνωμίλει μετὰ τῆς νοσοκόμου, κατελήφθη αἰφνης ὑπὸ ἐλαφρῶν φοικιάσεων και ἀπεκοιμήθη. Ἐρωτηθεῖσα κατόπιν διηγήθη ὅτι ἀπὸ ἐξ ἤδη ἐτῶν ἀπεκοιμάτο εὐθὺς ὡς προσήλου τὸ βλέμμα ἐπὶ στίλβοντος σημείου και ὅτι αἱ φίλαι τῆς, αἱ ὅποια ἐγνώριζον τοῦτο, πολλάκις χάριν παιδείας τὴν ἀπεκοιμίζον.

Διὰ δοκιμῶν ἐπίσθησαν οἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ ὅτι ἐν τῷ ὑπνῷ τῆς χάνει πᾶσαν αἰσθησιν πόνου και τότε ἀπεφάσιον νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἐγχείρησιν ὑπνωτίζοντας αὐτὴν. Τοῦτο και ἐγένετο: ἡ ἐγχείρησις ἦτο ὀδυνηροτάτη και ἐπὶ ἄλλου ἀσθενοῦς θὰ ἀπῆται χρῆσιν χλωροφορμίου, ἀλλ' ἡ ὑπνωτισθεῖσα οὐδὲν ἠσθάνθη.

Ἡ ὄλη ἐργασία ἐγένετο ὡς ἐξῆς: Εἰς ἐκ τῶν ἱατρῶν τοῦ νοσοκομείου τὴν ἀπεκοιμισε προσηλάσας τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῆς. Κατέστη δ' αὐτὴ εὐθὺς πειθῆνις εἰς τὰς προσταγὰς του. Ἐκεῖνος ἐξέρχεται τὸν ἀκολουθεῖ και αὐτὴ. Ἐκεῖνος μεταβαίνει εἰς τὸ ἀμφιθέατρο τῶν ἐγχειρήσεων μεταβαίνει και αὐτὴ κατόπιν του. Ὅπου ταχύνει ὁ ἱατρός τὸ βῆμα, σπεύδει και ἡ ὑπνωτισθεῖσα: ὅπου ἴσταται, ἀναμένει και αὐτὴ ἄφωσος, ἀκίνητος.

Ἐν τῷ ἀμφιθέατρῳ διατάσσει αὐτὴν νὰ ἐξαπλωθῇ ἐπὶ τῆς χειρουργικῆς τραπέζης ὑπακούει ἄνευ δισταγμοῦ ἢ ἀντιρρήσεως. Ὁ ἱατρός τότε λαμβάνει τὰς χεῖρας τῆς και συνιστᾷ ἡσυχίαν πλήρη, διαβεβαιῶν αὐτὴν ὅτι ἡ ἐγχείρησις δὲν θὰ γείνη τὴν ὥραν ἐκείνην. Ἀλλὰ συγχρόνως ὁ χειρουργὸς τοῦ νοσοκομείου ἐξετέλει τὴν ἐπὶ τοῦ οὐδῆματος ἐγχείρησιν, ἠτις διήρκεσεν εἰκοσιν ὄλα λεπτά, χωρὶς ἢ πασχουσα νὰ δεῖξῃ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ὀδύνης.

Τὴν μετέφερον κατόπιν εἰς τὴν κλίνην τῆς και ἐκεῖ τὴν ἀφύπνισαν.

— Ἡ ἐγχείρησις ἐτελείωσε! Λέγει ἡ νοσοκόμος.

— Ὅχι, αὐριον θὰ γείνη. Ἀπαντᾷ μετὰ βεβαιότητος ἐκείνη.

— Σοῦ λέγω ἐτελείωσε.

— Ὅχι, ὄχι!

Ἐπίσθη δὲ μόνον ὅταν εἶδεν ὅτι ἦτο αἰματωμένη ἐξ ἐπελόουσης αἱμορραγίας.

Ἡ περίστασις αὐτὴ ὑπνωτισμοῦ, καθ' ἣν ὁ ὑπνωτιζόμενος ἐνῶ διατηρεῖ τὴν αἰσθησιν τῆς ἀφῆς και τῆς ἀκοῆς διατελεῖ κατὰ τὰ ἄλλα ἐν πλήρει ἀναισθησίᾳ, εἶνε σπανιωτάτη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΥ

Πρό τινας ἀπέθνηεν ἡ σύζυγος τοῦ γάλλου στρατάρχου Κανροβέρ. Ταύτην ὁ στρατάρχης ἐνυμφεῖθη νεαρωτάτην ὅτε αὐτὸς ἦτο πλέον προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν. Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι νῦν τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον σῆσιν ἔχον πρὸς τὸ συνοικεῖσθαι τοῦτο τοῦ στρατάρχου.

Πρό εἰκοσιᾶ ἐτῶν ἐδίδετο ἐν Λυὼν μέγας χορὸς. Ὁ στρατάρχης Κανροβέρ, ἐνδοξος τότε, βλέπει πλησιάζουσαν αὐτὸν νεαρᾶν κόρην εὐγενεστάτην και πλήρη χάριτος, ἠτις τῷ λέγει: μειδιῶσα:

— Κύριε στρατάρχη, θέλετε νὰ με χορεύσετε;

Ἐκπεληγμένος ὅσον και μαγευμένος ἀπὸ τὴν χαριτωμένην ἀφέλειαν τῆς νεανίδος ὁ στρατάρχης δηλοῖ διὰ φιλοφρονητικῶν λόγων ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς, στραφεὶς δ' ἔπειτα πρὸς νέον ἀξιωματικὸν ὅστις ἴστατο πλησίον:

— Κύριε, λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ με ἀντικαταστήσετε: χορεύσατε με τὴν δεσποινίδα και ἐνθυμηθῆτε ὅτι τὴν νύκτα αὐτὴν ἓνας στρατάρχης τῆς Γαλλίας ἐξήλεσε τὴν θέσιν ἐνὸς ὑπολοχαγοῦ!..

Καὶ ἡ νεανὶς αὐτὴ ἠτις ἐκαλεῖτο Φλώρα ΜακΔόναλ, τῇ προστατευτικῇ μεσολαβήσῃ τῆς αυτοκρατορίας Εὐγενίας ἐγένετο μετ' ὀλίγον σύζυγος τοῦ στρατάρχου.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ

Ὅτι εἶχε προαγγελθῆ ἐγένετο πρό τινων ἡμερῶν ἐν Παρισίῳ ἀπελύθησαν διὰ μιᾶς 30 χιλιάδες ταχυδρομικῶν περιστερῶν. Τὰς περιστεράς ταύτας εἶχον ἀποστείλῃ ἐντὸς κλωθῶν αἱ διάφοροι περιστεροφιλοεταίρια τῆς Γαλλίας ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐν Παρισίῳ συνεδρίου τῶν ἀεροπόρων και τῶν περιστεροφίλων. Οἱ κλωβοὶ ἐτοποθετήθησαν παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ὁμονοίας ἐν σχήματι ἡμικυκλίου, ἀρέθησαν δ' ἐν δεδομένη στιγμῇ ἐλεύθερα: πᾶσαι αἱ ἐντὸς αὐτῶν κλεισμέναι περιστεραὶ. Καὶ πρώτον μὲν ἐπερυγίσαν πᾶσαι ὀρμεμφύτως πρὸς Βορρᾶν ἀποτελέσαντες μέγα κυανόφαιον νέφος, εἶτα ἐστράφησαν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐν ἀβελαιοτάτη και ἐπὶ τέλους ἐπέπλεον τὴν πρώτην τῶν διεύθυνσιν. Φωτογραφικὰ μηχανήματα εἶχον στηθῆ, αὐτὰ ἀπετύπωσαν ἀνακριάως τὴν πτῆσιν τῶν περιστερῶν κατὰ τὴν ἐκ τῶν κλωθῶν ἐξοδον πρώτον, ἔπειτα δὲ εἰς ὕψος ἑκατῶν μέτρων.

ΤΕΘΑΜΜΕΝΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

Ἰπολογίζεται εἰς 800 χιλιόγραμμα τὸ βάρος τοῦ χρυσοῦ τοῦ ὁποῦ γίνεται χρῆσις ἐτησίως ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ὀδοντοιατρῶν πρὸς ἀπόφραξιν τῶν τετραμμένων ὀδόντων τῶν πελατῶν αὐτῶν. Ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ τούτου ἀνέρχεται εἰς 2 1/2 ἑκατομμύρια φράγκων. Ὡστε ἐντὸς τριῶν αἰώνων θὰ εὐρίσκειται τε-

θαμμένος ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς νεκροταφείοις χρυσὸς ἀξίας 750 ἑκατομμυρίων φράγκων, τόσος ὅσος εἶνε ὁ σήμερον κυκλοφορῶν ἐν Ἀμερικῇ εἰς χρυσᾷ νομίσματα.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ

Κατὰ τὸ ἔτος 1888 τὰ ἑλληνικὰ τηλεγραφεῖα μετεβίβασαν ἐν ὅλῳ τηλεγραφήματα 765,971 ἐκ λέξεων 14,208,248 ἀξίας δρ. 1,556,031.84. Ἐκ τούτων ἦσαν ἰδιωτικὰ ἐσωτερικὰ 528,919 ἐκ λέξεων 8,117,306 ἀξίας δρ. 601,435, ἰδιωτικὰ ἐξωτερικὰ 71,589 ἐκ λέξεων 810,143 ἀξίας δρ. 580,449.82. Ἐπίσημα ἐσωτερικὰ 150,192 ἐκ λέξεων 5,167,839 ἀξίας δρ. 300,458.60. Ἐπίσημα ἐξωτερικὰ 2,983 ἐκ λέξεων 112,960 ἀξίας δρ. 73,710. Ὑπηρεσίας ἐσωτερικὰ 12,779 καὶ ἐξωτερικὰ 109. — Ἐλήφθησαν δὲ τηλεγραφήματα ἐξωτερικὰ 79,047 ἀξίας δραχ. 65,269.55 καὶ διηλθον διαβατικά 104,506 ἀξίας δραχ. 56,559.55. Ἐν ὅλῳ: 949,026 ἀξίας δραχ. 1,677,850.94 ἤτοι 131,100 τηλεγραφήματα καὶ 42,653.07 δρ. πλείοτερα τοῦ 1887.

Τὰ ἑλληνικὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα διεβίβασαν κατὰ τὸ 1888 γράμματα συνήθη 2,279,826, ἔγγραφα 10,959, συστημένα 171,955, ἐπιστολικά δελτάρια 30,522, δέματα ἐμπορευμάτων 43,953, δικόγραφα καὶ ἄλλα χειρόγραφα 30,004, ἐφημερίδων φύλλα καὶ ἄλλα ἐντυπα 4,786,912, ἀποδείξεις παραλαβῆς 6,187 ἤτοι ἐν ὅλῳ 6,961,319. Ἐν ὅλῳ δὲ ἐκυκλοφόρησαν εἰς τὰ ἑλληνικὰ ταχυδρομεῖα ἀντικείμενα 14,374,000, ἐξ ὧν εἰσπράχθησαν δρ. 1,172,623, ἐνῶ κατὰ τὸ 1887 ἐκυκλοφόρησαν ἀντικείμενα 13,312,899 καὶ εἰσπράχθησαν δρ. 1,048,035.50 ἤτοι διαφορά ἐπὶ πλεόν κατὰ τὸ 1888 ἀντικείμενα 1,062,101 καὶ εἰσπράξεων δρ. 123,983.50.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας καὶ εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Ἰταλίας προσηνήθη λαμπρὸν λεύκωμα εἰς διπλοῦν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς εἰς Ῥώμην μεταβάσεως τοῦ πρώτου καὶ τῆς εἰς Βερολίνον τοῦ δευτέρου. Τὸ λεύκωμα φέρει τίτλον Ῥώμη καὶ Βερολίνον καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 40 χαρακτῶν εἰκόνων ὀνομαστικῶν Ἰταλῶν καὶ Γερμανῶν ζωγράφων.

— Ἐν Γερμανίᾳ λειτουργοῦσι τηλεφωνικὰ γραμμὰ ἐν ὅλῳ 10,607 χιλιομέτρων. Ἡ μακροτέρα γραμμὴ εἶνε ἡ μεταξύ Βερολίνου καὶ Βρεσλαύ 348 χιλιομέτρων. Ἡ μᾶλλον ἐπισημασθεὶς γραμμὴ εἶνε ἡ μεταξύ Ἀμβούργου καὶ Λυβένκης διαβιβάζουσα καθ' ἡμέραν 390 τηλεφωνήματα. Ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν γραμμῶν διαβιβάζονται καθ' ἑκάστην 28 χιλ. περίπου τηλεφωνήματα.

— Ὁλλανδὸς φαρμακοποιὸς ἐφευρε παραδοξοτάτην ἐφαρμογὴν τοῦ αὐτομάτου μηχανήματος δι' οὗ λαμβάνει τις ὀρισμένον μικρὸν ἐμπόρευμα ρίπτων πεντάλεπτον ἢ δεκάλεπτον νόμισμα ἐντὸς ὁπῆς. Ὁ φαρμακοποιὸς κατασκεύασεν ἐκ ξύλου ἀνθρώπινον σῶμα. Τὸ σῶμα τοῦτο φέρει ἐπιγεγραμμένας ἐφ' ἑκάστου μέλους τὰς ἀσθενείας, ὑφ' ὧν ζύναται τις νὰ πάθῃ. Ῥίπτων τις δεκάλεπτον εἰς τὴν ὀρισμένην ὄπην λαμ-

βάνει τὸ κατάλληλον φάρμακον διὰ τὴν ἀσθένειαν ἐκ τῆς ὁποίας πάσχει.

— Ἡ μανία τῶν στοιχημάτων ἐν Ἀμερικῇ ὑπερέβη πᾶν ὄριον πρὸ τίνος ἐστοιχημάτισαν δύο φίλοι ἀντὶ εὐτελοῦς ἀμοιβῆς, ἐνὸς κεράσματος, νὰ ἐξαπλωθῶσιν ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μεταξύ τῶν σιδηρῶν τροχῶν καὶ ν' ἀναμείνωσιν ἐκεῖ τὴν διάβασιν τοῦ συρμοῦ. Ἡ τύχη ἐβοήθησε καὶ τοὺς δύο — καὶ καινὲς δὲν ἔχασε τὸ στοιχημα!

— Κολοσιαία σιδηροδρομικὴ γέφυρα κατασκευάζεται ἐν Καναδᾷ. Τὸ μήκος αὐτῆς θὰ εἶνε 11,333 μέτρων, τὸ δὲ ὕψος 136 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιράνειαν τοῦ ποταμοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, ὥστε νὰ διέρχονται κάτωθεν ἐλευθέρως καὶ αὐτὰ τὰ μεγαλῆτερα πλοῖα. Ἐπειδὴ τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ παρὰ τὴν πόλιν Κεβέκ, ὅπου ἰδρύεται ἡ γέφυρα εἶνε μέγιστον, 8000 μέτρων, ἡ γέφυρα, θὰ γείνη κρεμαστή. Ἡ δαπάνη αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 60 ἑκατομμύρια φράγκων. Δύο στύλοι μόνον ἐκ γρανίτου θὰ θεμελιωθῶσιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος εἰς ἀπόστασιν 160 μέτρων ἀπὸ τῆς ὄχθης.

— Περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται ἐν Παρισίῳ 1573. Ἐκ τούτων καθημερινὰ φύλλα εἶνε, μεγάλη 55 καὶ μικρὰ 35. Ἐκ τῶν περιοδικῶν 65 εἶνε ἐπιστημονικά, 24 ἱπποδρομικά, 22 θεατρικά, 26 καλλιτεχνικά, 50 ἐμπορικά, 78 νομικά, 120 ἱατρικά, 80 τοῦ συρμοῦ. Εἰκονογραφημένα φύλλα ἐκδίδονται: 75.

— Ἡ παρισινὴ Μικρὰ Ἐφημερίς ἀνέγραψε πρὸ τίνος ὡς μοναδικὸν τὸ ὅτι ὑπάρχει οἰκογένεια γαλλικῆ τῆς ὁποίας τὸ ἐπίθετον ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς μόνον γράμματος τοῦ Β. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν ὅπως ἀποκαλυφθῇ ὅτι μονογράμματα ὀνόματα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, ὅτι ἐν Βελγίῳ πολλὰ οἰκογένεια ὀνομάζονται Ο, ὅτι ἐν Ὁλλανδίᾳ ὑπάρχει ποτάμιον καλούμενον Υ, ἐν Σουηδίᾳ πόλις Α καὶ ἐν Κίνα δύο πόλεις Β καὶ Υ.

ΕΩ Κ' ΕΚΕΙ

Παιδικὴ ἀντιλήψις.

Ἡ μικρὰ Λίλιχα, ἡ ὁποία πρώτην φοράν βλέπει ἀτμάκατον εἰς τὸν λιμένα:

— Μαμά, μαμά, τρέξε νὰ ἴδῃς μιὰ μηχανὴν τοῦ σιδηροδρόμου ποῦ κάνει μπάνιο.

Ποιότης καφέ.

— Καφετζῆ τί καφὲς εἶν' αὐτός; πᾶρ' τον πίσω.

— Δὲν μοῦ εἶπατε μέτριον καφέ;

— Μὰ αὐτὸς δὲν εἶνε μέτριος — εἶνε μετριώτατος...

Μετὰ τὸν γάμον.

Κόρη εὐμορφος ἀλλὰ τυφλὴ ὑπανδρεύεται ἱατρὸν, ὅστις ἀπέδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ φῶς μετὰ τὸν γάμον.

Γίνεται λόγος περὶ τούτου ἐν συναναστροφῇ καὶ ἔλοι θαυμάζουσι διὰ τὸ γεγονός, πλὴν ἐνός, ὅστις λέγει:

— Εἰς ἐμένα τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται σπάνιον οἱ περισσώτεροι ἀφοῦ πανδρευθῶν ξεστραβώνονται.